

Článeková bibliografie časopisu **Orientace** (1966–1967)
Sestavila Lucie Děkanovská

Stav: Říjen 2011

Dvoutměsíčník vycházel 5 ročníků (1966–1970). Časopis formátu 24 x 17 cm o 96 stranách s podtitulem „Literatura, umění, kritika“ vydávalo nakladatelství Československý spisovatel. Řídil jej redaktor (1966–1968 Milan Schulz, 1969–1970 Jaroslav Putík) s redakční radou (Jiří Brabec /předseda 1966 a 1967, č. 1/, Miroslav Červenka /předseda 1969/, Květoslav Chvatík /předseda 1968/, Jaroslav Putík /předseda 1967, od č. 2/ a Karel Šiktanc), do níž přibyli od č. 2/1968 Miroslav Holub, Robert Kalivoda, Vladimír Karfík (předseda 1970) a Jiří Šotola, od č. 1/1969 Jiří Černý a Ivan Vyskočil a od č. 1/1970 Růžena Grebeníčková a Miloš Pohorský. Autorem grafické úpravy byl Jiří Svoboda.

Orientace publikovala poezii (M. Holub, J. Skácel, M. Florian, M. Červenka, J. Šotola, též rozhovor v č. 6/1968, K. Šiktanc, E. Juliš, I. Diviš, J. Kolář, J. Peterka, M. Topinka, A. Brousek, též rozhovor v č. 6/1968 aj.) a prózu (J. Putík, též rozhovor v č. 6/1968, I. Klíma, I. Vyskočil, K. Pecka, K. Eichler, K. Sidon, K. Misař aj.), často též úryvky z připravovaných knih (Žert M. Kundery, Katapult a Milenci a vrazi V. Párala, též rozhovor č. 6/1968, Lvíče J. Škvoreckého, Brána blažených J. Putíka, Tovaryšstvo Ježíšovo a Kuře na rožni J. Šotoly aj.), ale hlavními obory časopisu byly literární teorie a historie, filosofie, psychologie a antropologie.

Pozornost byla věnována zejména problémům avantgardy (K. Chvatík: Avantgarda a strukturalismus, č. 2/1966; O. Sus: Člověk trvající a člověk náhodný v surrealistické estetice, č. 3/1966; V. Effenberger: Tragédie básníka Vítězslava Nezvala, č. 4/1966, 1/1967 a Brabcova glosa v č. 4/1967; V. Effenberger a I. Sviták: Otázky surrealismu, č. 6/1967; J. Brabec, R. Kalivoda, K. Chvatík a V. Effenberger: Historická skutečnost a falešné vědomí aneb Karel Teige bez pověr a iluzí, č. 1, 2/1968), s nimiž souvisel vztah k českému strukturalismu 30. a 40. let a jeho kritické rozvíjení nad estetickými a metodologickými otázkami současnosti (F. Vodička: Celistvost literárního procesu, č. 3/1966; M. Červenka: Příspěvek k sémantice literárního díla, č. 5/1967, Vývoj struktury a struktura vývoje, č. 5/1968, Literární dílo jako znak, č. 1/1969; M. Jankovič: Dílo jako dění smyslu, č. 6/1967, Ohlédnutí ke Kantovi, č. 1/1969; J. Mukařovský: K metodologii literární vědy, č. 1/1968, Básník a dílo, č. 2/1968; K. Chvatík: Estetická hodnota, č. 1/1968; O. Sus: Český formalismus a český prestrukturalismus, č. 5/1968).

Zásadní byly Brabcovy monografické studie o literární historii (Poznámky k české literatuře let 1945–1948, č. 1–4, 6/1966; Šaldova vůle k integraci, č. 4/1967; Závěš Kalandra, č. 4/1969, viz též Kalandrovu studii Pět smyslů a sensorická exagerace, otištěnou v č. 4/1968), stati o interpretaci od J. Dubské (č. 2/1967), R. Preisnera (č. 3/1967) a interpretační studie I. Dubského (Problém času v Camusově Cizinci, č. 2/1967), J. Patočky (Umění a čas, č. 5/1966, Ladislav Klíma, pokus o rozbor klíčových tezí, č. 3/1967, ohl. K. Bodlák č. 6/1967), R. Grebeníčkové (Exkurs o Dostojevském, č. 3/1968, Český expresionismus a vedení dramatického dialogu, č. 1/1969, K pojetí času v románu století, č. 6/1969, Dialog a předmětná situace, č. 1/1970, Čas v dramatu, č. 2/1970, Poslední věta, č. 5/1970, Čechovův Racek a interpretace textu, č. 6/1970) a O. Krále, věnované orientálnímu umění a filosofii

(č. 3/1966, 6/1967, 3, 4/1968, 1/1970). Starší literaturu zkoumali O. Králík (Čechy a Evropa v 10. století, č. 4/1967), F. Svejkovský (Problém „literární baroko“, č. 6/1967), J. Patočka (Hrst úvah nad pambiblií J. A. Komenského, č. 6/1970). v posledních dvou třech ročnících časopisu publikovali své stati literární vědci mladší generace (D. Hodrová, V. Macura, J. Peterka).

Vedle studií, které prostředkovaly soudobé literárněvědné a filosofické myšlení (od Z. Kožmína, F. Svejkovského, I. Dubského, M. Drozdy, J. Štěpánkové aj.), přinášela Orientace téměř v každém čísle překlady, např. T. W. Adorno, M. Merleau-Ponty, W. Benjamin (Centralpark, č. 5/1966), C. Lévi-Strauss (s R. Jakobsonem Baudelairovy Kočky, č. 5/1967), R. Barthes, H. Marcuse, T. S. Eliot, M. Heidegger (Zrození uměleckého díla, č. 5, 6/1968, 1/1969, Věk obrazu světa, č. 5, 6/1969), J. Lotman, K. Jaspers, L. Wittgenstein, M. Scheler, J. Habermas aj. Soudobou domácí beletrii komentovali autoři Orientace zprvu sporadicky, v prvních letech spíše v úvahách o poválečné literatuře a současné tvorbě, kriticky pak zvláště ve stálé rubrice Kritický metr na metr knih, otiskované v prvních třech ročnících (nejčastějším autorem byl V. Karfík). Rozsáhlejší kritiky tiskl časopis soustavně až od let 1968–1969 (J. Opelík o Smrtné neděli J. Putíka, č. 2/1968, Z. Pešat o Seifertových posledních sbírkách, č. 2/1968, M. Pávek o Žertu M. Kundery, č. 3/1969, J. Adam o Zábranových sbírkách, č. 4/1969, V. Karfík o Struktuře vývoje F. Vodičky, č. 4/1969, o Smrti morčete L. Fukse, č. 6/1969, o Bráně blažených J. Putíka, č. 1/1970, o Snu o mně K. Sidona, č. 4/1970, Z. Kožmín o Nenáviděném řemeslu J. Opelíka, č. 1/1970, Z. Pochop o Tovaryšstvu Ježíšově J. Šotoly, č. 1/1970, o Myších Natálie Mooshabrové L. Fukse, č. 5/1970, M. Červenka o sb. M. Topinky Utopír, č. 4/1970, o Krušné J. Peterky, č. 6/1970 aj.).

Od počátku pěstovala Orientace dialogické žánry – ankety (o úloze časopisu a problémech soudobého myšlení, č. 1, 2, 5, zde Z. Pešat/1966, o novém románu, č. 1/1967, o interpretačních kritériích, č. 2, 3, 4/1967, o tvorbě UDS, č. 3/1967, o Šaldovi, č. 6/1967), kulaté stoly, zprvu o obecnějších problémech (o aktuální literární situaci, č. 1/1966, o avantgardě, č. 2/1966, o současných uměleckých hodnotách, č. 4/1966, o charakteru nové české prózy, č. 6/1966), později o konkrétních literárních dílech (o Šiktancově Adamovi a Evě, č. 1/1969, o Otčenáškových a Kunderových prózách, č. 2/1969, o Friedově novele Hobby, č. 6/1969, o Šotolově Tovaryšstvu Ježíšově, č. 3/1970), oboustranné rozhovory 1 + 1 = 2 (M. Holub a I. Vyskočil, č. 1/1966, K. Ptáčník a A. Lustig, č. 2/1966, K. Šiktanc a A. Brousek, č. 3/1966, J. Putík a B. Hrabal, č. 5/1966, A. Kliment a V. Karfík, č. 6/1966, M. Červenka a L. Vaculík, č. 1/1967, E. Juliš a B. Kopecký, č. 2/1967, F. Hrubín a J. Seifert, č. 4/1967, L. Novák a J. Brabec, č. 4/1967, V. Svatoň a Z. Mathauser, č. 3/1968) a rozsáhlá interview A. J. Liehma později shrnutá do jeho knihy Generace, vydané až v exilu 1988 (s J. Muchou, č. 4/1967, J. Putíkem, č. 5/1967, J. Škvoreckým, č. 6/1967, L. Čivrným, č. 1/1968, E. Goldstückerem, č. 2/1968, D. Tatarkou, č. 4/1968, K. Kosíkem, č. 5/1968, I. Klímou, č. 6/1968). Autoři Orientace se nevyhýbali ani otevřeně polemickým statím (M. Grygar o M. Blahynkovi, č. 1/1966, O. Sus o V. Dostálovi, č. 2/1966, o L. Štollovi, č. 6/1966, M. Schulz o J. Hájkovi, č. 5/1966, V. Karfík o V. Černém, č. 2/1969) a glosám zaměřeným zejména proti autorům publikujícím v Impulsu a Plameni na jedné straně (o M. Vacíkovi, č. 3/1966, odpověď č. 6/1966, o A. Hamanovi, č. 5/1968, odpověď č. 2/1969, o N. Frýdovi a J. Procházkovi, č. 1/1967, o J. Hájkovi, č. 2/1967, o M. Blahynkovi, č. 4/1967) a v Tváři na straně druhé (o B. Doležalovi, č. 4/1966, 1/1969, 6/1969). Osobitou formou polemiky byla v prvním ročníku časopisu rubrika Pokračování v úvaze, v níž M.

Schulz komentoval ironickými glosami citáty z nově vydaných učebnic nebo příruček či z knih a studií F. Buriánka (č. 1/1966), L. Štolla (č. 4/1966), M. Blahynky (č. 6/1966). V posledním čísle pátého ročníku (1970) bylo oznámeno, že Orientace již dál vycházet nebude. (mš)

Bibliografii prvních dvou ročníků sestavila Lucie Děkanovská jako součást své bakalářské práce (vedoucí M. Špirit), kterou obhájila v Ústavu české literatury a literární vědy FF UK na podzim 2011. Soupis je pořádan dle chronologie čísel a jejich obsahu a je opatřen jmenným a předmětovým rejstříkem. Na bibliografii Orientace let 1968–1970 se pracuje.

1966 – 1. ročník

č. 1, 1966

Redakční rada: Jiří Brabec (předseda), Miroslav Červenka, Květoslav Chvatík, Jaroslav Putík, Karel Šiktanc, vedoucí redaktor: Milan Schulz. Grafická úprava: Jiří Svoboda.

1

[nepodepsáno]: *Úvodem*, s. 1. • Článek pojednává o záměrech redakční rady, která chce poskytnout prostor pro „konfrontace původní tvorby a teoretického kritického myšlení, konfrontace domácí a zahraniční literatury, střetání a dialog různých názorových proudů na půdě socialistického humanismu“.

2

HOLUB, Miroslav: *Útěk něčeho podobného pavouku*, s. 2–3. • Epická báseň.

3

SKÁCEL, Jan: *Petrovaradín*, s. 4. • Lyrická báseň.

4

FLORIAN, Miroslav: *Pakt*, s. 5. • Lyrická báseň.

5

ŠOTOLA, Jiří: *Smrt vody*, s. 6–7. • Epická báseň.

6

ČERVENKA, Miroslav: *Stýskání po matce (Vybavování evidentního vztahu)*, s. 8. • Báseň.

7

ŠIKTANC, Karel: *Zařikávání psů*, s. 9–11. • Lyricko-epická báseň.

8

BRABEC, Jiří: *Souvislosti a konfrontace*, s. 12–14. • Kritika soudobého českého prostředí, které neposkytuje dostatek prostoru pro uměleckou tvorbu. Autor odmítá jak negativistické, tak pozitivistické metody třídění umění. Požaduje vytvoření podmínek „k plně rozvinuté konfrontaci názorových rovin, tvůrčích koncepcí a metod kritiky“.

9

KARFÍK, Vladimír: *Nepřetržitost boje*, s. 15–16. • Reakce na články Jiřího Hájka (Únava ze skepse I a II, Literatura lidské odpovědnosti, in Plamen 1965). Autor vyčítá Hájkovi vyjadřování se příliš obecnými pojmy, které s literaturou souvisí jen málo (např. filosofie, odcizení, estetika, boj), a jeho zaměření na hlavní postavy literárních děl.

10

ČERVENKA, Miroslav: *Zdroje tvořivosti*, s. 17–20. • Esej o problémech zařazení literatury do kontextu společnosti a kultury. v souvislosti se zdroji tvořivosti hovoří autor o autentičnosti díla, která má spočívat v zajímavém zpracování již známých postupů a motivů. Také poukazuje na důležitost poznávání souvislostí v opozici k automatickému shrnování informací. Datováno: říjen 1965. Viz též č. 105.

11

První kulatý stůl, s. 21–26. • Beseda redaktorů a spolupracovníků Orientace (J. Brabec, J. Putík, M. Schulz a K. Šiktanc) s hosty (A. Brousek, V. Havel, J. Kolář a J. Šotola) na téma východiska časopisu – většina debatujících souhlasně hovoří o nutnosti vytvoření prostoru pro autentickou tvorbu mladých i starších autorů. Nesmí fungovat autocenzura ani cenzura externí, která by bránila vydání díla (především cenzura nakladatelství). Srov. ohlas č. 49.

12

KALIVODA, Robert: *Při posuzování...*, s. 27–33. • Příspěvek z redakční diskuse o úkolech a poslání časopisu a o problémech soudobého myšlení a umění. Autor dochází k závěru, že je potřeba rozvíjet „současnou marxistickou obecnou teorii člověka“, a to zkoumáním obou protikladných cest, které obsahuje – avantgardní a existenciální –, protože mezi nimi existuje „napětí, vazby a přechody“.

13

ČERNÝ, Jiří: *Co filosofa zajímá a znepokojuje...*, s. 27–33. • Příspěvek z diskuse (viz předchozí záznam). „Naše kulturní dění je diferencováno, rozrůzněno často spíš svou vůlí po vzájemné diferenciaci, rozrůznění a odlišení, než vlastními vnitřními stanovisky.“ Takto komentuje autor soudobou situaci, a proto zdůrazňuje důležitost konfrontace. Jak vnitřní – s ostatními autory českými –, tak vnější, abychom měli srovnání se světovou tvorbou.

14

VOJTĚCH, Ivan: *Otázka po dnešním stavu...*, s. 27–33. • Příspěvek z diskuse (viz předchozí záznam). Na příkladu hudební scény kritizuje autor soudobý stav české umělecké tvorby – dosud bylo vše kontrolováno a instituce vyžadovaly přesné parametry, proto prý vznikala jen průměrná díla, nic originálního.

15

MOKREJŠ, Antonín: *Umění a poznání*, s. 34–40. • Filosofická analýza všeobecně platné teze o rozdílech mezi uměním (estetično) a vědou (pojmy) – umění je druhotné, věda je nepotřebuje. Dále autor rozpracovává různé teoretické popisy skutečnosti na základě pojmů – zkušenost a smysl existence.

16

PUTÍK, Jaroslav: *První jahody*, s. 40–47. • Úryvek z románu *Smrtná neděle*.

17

TESAŘ, Vladimír, s. 48–49. • Dvě kresby.

18

KUNDERA, Milan: *Žert*, s. 50–60. • Úryvek ze stejnojmenného románu.

19

GRYGAR, Mojmir: o *perličce*, „*pořadatelích*“ a *všeobecném prozření*, s. 61. • Reakce na recenzi Milana Blahynky o Hrabalově knize *Inzerát na dům*, ve kterém už nechci bydlet. Blahynka poukazuje na Hrabalovo údajně nereálné černobílé dělení postav a předvídatelný děj. M. G. v tom ale nevidí problém: Hrabal přece nechce věrně zobrazovat dobu.

20

ADORNO, Theodor Wiesengrund: *Teorie polovzdělanosti*, s. 62–71. • Esej o kontrolovatelném vzdělání, které „samo ze sebe učinilo normu a stalo se kvalifikací a je jako takové právě tak málo vzděláním, jako vzdělání obecné, jež zdegenerovalo na řeči prodavačů“. Vzdělání „jako dědictví staré nesvobody muselo zaniknout, je ale také nemožné ve sféře pouhé subjektivní svobody do té doby, dokud podmínky nesvobody objektivně trvají“. Přeložil Ivan Vojtěch. Dokončení viz č. 57.

21

SCHULZ, Milan: *Pokračování v úvaze (S programem nebo bez programu)*, s. 62–71. • Ironický komentář ke stati Františka Buriánka (*Impuls* č. 1/1966) o zařaditelnosti děl do socialistického programu: „Ty bez programu, byť sebezpřínosnější, nelze zařadit.“

22

HOLUB, Miroslav – VYSKOČIL, Ivan: *1 + 1 = 2*, s. 72–76. • Vzájemné interview na téma seberealizace v umělecké tvorbě.

23

BRABEC, Jiří: *Úvahy, prognózy, rozpaky a východiska (Poznámky k české literatuře let 1945–1948 [I])*, s. 77–82. • Studie. Autor chce „jen poukázat na to, jak v procesu krystalizace mohly se stát kladným vývojovým činitelem jen ty přístupy, které neredukovaly a neschematizovaly mnohovrstevnatost vývoje“. Uvádí příklady různých vlivů na literaturu: politiky (Peroutka), patosu (Nejedlý), komunismu a nemarxismu (Černý). Dále řeší rozpor E. F. Buriana s Arnoštem Kolmanem nebo Mukařovského a Teigův přístup k literární kritice. Pokračování viz č. 59, 79, 101 a 139.

24

Spisovatelé a hnutí národněrevoluční, s. 83–85. • Úryvek ze sborníku 1. sjezdu Syndikátu českých spisovatelů (1946) – výsledek porad Bedřicha Václavka, Vladislava Vančury, Františka Halase a Václava Černého z doby, kdy byli členy Národního revolučního výboru spisovatelů a měli za úkol organizovat odboj spisovatelů, ilegální tisk a přípravu kulturního života po válce. v jedenácti paragrafech sepisují své zásady.

25

JANKOVIČ, Milan: *Svět umíraje rodí (Bachtinův příspěvek k teorii grotesknosti)*, s. 86–87. • Studie. Autor přibližuje dva odlišné postupy teoretického zpracování grotesknosti, které dospívají k témuž závěru (Wolfgang Kayser: *Das Grotteske in Malerei und Dichtung*, Michail Bachtin: *Tvorčestvo Fransua Rable*).

26

NOVÁK, Vladimír: *Kampaň jako forma vývoje umění*, s. 88. • Úvaha. Autor vyslovuje myšlenku, že vývoj našeho soudobého umění je formován a deformován jiným způsobem pohybu než přirozeným bojem. Vyzývá k vytvoření prostoru pro řádné prožití současných stavů umění a jejich kritiku.

27

FRÝDL, Bohumil: *Prostě a osobně*, s. 89–90. • Kritika Holanovy poslední tvorby, sbírek *Víno*, *Strach* (obě 1964) a *Bolest* (1965). Autor poukazuje na zjevnou důležitost tajemství. Holan se neustále vrací k tomu, co nelze nebo není dovoleno poznat.

28

[nepodepsáno]: *Chudinka poezie*, s. 91. • Úvaha nad současným stavem české poezie. Vyskytuje se málo v médiích. Měli by se jí zabývat především mladí básníci: „A přitom máme mladé šikovné básníky, kteří jsou nezaměstnaní.“ Srov. č. 86.

29

KRÁL, Oldřich: *Jak jste to myslel, občane Bočane!*, s. 91. • Ironická narážka na kritiku Jana Klimenta o filmu *Nikdo se nebude smát*. Autor tvrdí, že „umění se nelze ptát po smyslu“, a Kliment to podle O. K. ví, tudíž se takto táže záměrně.

30

RÁKOS, Petr: *Metafora a skutečnost*, s. 91–92. • Recenze knihy Philipa Wheelwrighta *M a s* (Bloomington 1963), která popisuje rozdíl mezi jazykem logickým a básnickým.

31

R.: *Setkání*, s. 92. • Komentář potvrzující, že shodnost výběru úryvků z próz M. Kundery (č. 18) a J. Putíka (č. 16), v nichž se hlavní postava jmenuje Lucie, je náhodné.

32

FRÝBORT, Zdeněk: *Edice pro všechny*, s. 93. • Zpráva o novém trendu – prodávání knižních edic za stálou nízkou cenu a v novinových stáncích, který vymyslel italský nakladatel Mondadori.

č. 2, 1966

Redakční rada: Jiří Brabec (předseda), Miroslav Červenka, Květoslav Chvatík, Jaroslav Putík, Karel Šiktanc. Grafická úprava: Jiří Svoboda, vedoucí redaktor: Milan Schulz.

33

ALTSCHUL, Rudolf: *Zastaveníčko, Malá myslící*, s. 1–2. • Lyrické básně. Druhá datována: 12. XI. 1944, den před zatčením gestapem.

35

HAVLÍČEK, Zbyněk: *Fašismus, neandrtálci, svatá inkvizice...*, s. 2. • Stručný životopis autora předchozích dvou básní Rudolfa Alschula (viz č. 33) a jeho zařazení do soudobého dějinného kontextu.

36

HYNEK, Karel: *Život krásné hrnčířky, Mé domy – mé hrady*, s. 3–5. • První epická báseň. Datováno: leden 1951, pracovní sborník Vodnář. Druhý tři kratičké popisy třech míst – sochařského ateliéru na Kampě, Rytírny na Pohořelci a člunu v zálivu libeňského ostrova. Poslední datováno: 1950.

38

EFFENBERGER, Vratislav: *Karel Hynek...*, s. 5. • Stručný životopis Karla Hynka (viz č. 36).

39

EFFENBERGER, Vratislav: *Hieronimus Bosch, Problém skladby (Fragment)*, s. 6–7. • První báseň. Druhý asociační pásmo.

41

HAVLÍČEK, Zbyněk: *Verše*, s. 8–11. • Sedm básní ze sbírek *Odvahu* (1946), *Kabinet doktora Kaligariho* (1951), *Karlotta plove prsa* (1947–1962), *Miluji tedy jsem* (1958), *Otevřít po mé smrti* (1963).

42

(Red.): *Poezie Rudolfa Alschula, Karla Hynka, Vratislava Effenbergera a Zbyňka Havlíčka...*, s. 11. • Oznámení – na příští rok připravuje redakce *Orientace* vydání antologie z tvorby výše jmenovaných avantgardistů z let 1938–65. Viz č. 33 – 41.

43

EFFENBERGER, Vratislav: *Od avantgardy k dnešku*, s. 12–15. • Zamyšlení nad dvěma typy tvůrčího myšlení – ideologickým (baroko, romantismus, surrealismus) a estetickým (klasicismus, abstraktivismus). Autor cituje z D'Orsovy teorie barokismu a dochází k závěru, že „dokud budou prakticky znehybněny reálné publikační formy oborovým členěním místo názorového, je jakékoliv třídění na základě jistých schopností a názorové příbuznosti předem vyloučeno.“

44

CHVATÍK, Květoslav: *Avantgarda a strukturalismus*, s. 16–20. • Úvaha. Připomenutí vzájemného přínosu. K. Ch. hledá vztah mezi odcizením a zpředmětněním člověka a jeho promítnutí do moderní tvorby. „Strukturalistická estetika je svou základní metodologickou inspirací věrným odrazem reálné, objektivní strukturní proměny moderní kultury a moderního umění,“ tudíž i avantgardy.

45

Druhý kulatý stůl (Avantgarda! 66?), s. 21–27. • Beseda redaktorů a spolupracovníků *Orientace* (J. Brabec, M. Červenka, K. Chvatík) s hosty

(V. Effenberger, J. Chalupecký, R. Kalivoda, I. Vyskočil) na dané téma. Konfrontace názorů na historický i současný smysl umělecké avantgardy. Besedující se snaží ukotvit pojem avantgarda, používají rozdílných postupů – od odlišení avantgardy dnešní a minulé, české a evropské, přes srovnání se surrealismem, dadaismem, až k popisu avantgardy jako samostatného celku bez souvislostí. Narážejí na problém „výroby umění z umění“. Oprava tiskové chyby v Chalupeckého výroku na s. 25 provedena v redakční poznámce v č. 3, s. 95.

46

ŠTĚPÁNKOVÁ, Julie: *Co je to kniha?*, s. 28–29. • Studie přibližuje dílo Roberta Escarpita, profesora srovnávací literatury na bordeauxské filosofické fakultě, romanopisce a esejisty, zabývajícího se „knihou jako nástrojem kulturní výměny“, který klade důraz na kolektivní kontext literatury a hledá smysl knihy v dnešní době.

47

PUTÍK, Jaroslav: *Úvaha na úpatí pyramidy*, s. 30–34. • Úvaha. Pyramidou autor míní množství vydávaných knih, které se stále zvětšuje a brzdí jej pouze nedostatek nakladatelství. Dále autor uvažuje nad soudobým stavem české literatury: „Po dlouhé přestávce začínáme mít opět literaturu pro dospělé [...]. Jsme malý národ a děláme si ze sebe srandu, skoro jako Angličané: není pro mě větší důkaz zralosti.“

48

VACHTOVÁ, Ludmila: *Pohyb toho, čemu se říká výtvarné umění...*, s. 30–34. • Popis vývoje naší výtvarné scény od padesátých let po současnost a rozvoje teoretického myšlení o výtvarném umění. Ten se u nás zastavil na tom, že nikdo nechce hanit nikoho, aby nepřišel k újmě. „Budeme muset být asi bezohlednější, nechceme-li, aby se naše profese stala příživnictvím, honorovaným na řádky,“ podotýká autorka.

49

FUKS, Ladislav: *Rád bych se pozastavil...*, s. 30–34. • Reakce na příspěvek Václava Havla do diskuse u kulatého stolu v prvním čísle *Orientace* (viz č. 11). Autor na základě Havlovy poznámky rozlišuje dva zdroje deformace mladých autorů – vnější (dobový tlak oficiality = institucionálnosti) a vnitřní (velikášství), tyto ze sebe nemusí vycházet ani nemusejí vůbec souviset, jak podotýká Fuks.

50

DESNÉ, Roland: *Demokracie, svoboda, socialismus (O V. týdnu marxistické myšlenky)*, s. 35–37. • Esej, ve které autor hledá odpověď na otázky typu: proč je dnes téma demokracie a svobody tak důležité v současném boji KS Francie a proč je pro ni zřejmě důležitější než pro kteroukoliv jinou komunistickou stranu dnešního kapitalistického světa? Nebo zdali je možné sblížení komunismu s náboženstvím?

51

KALIVODA, Robert: *Imaginace a poznání*, s. 38–39. • Upravený a doplněný text katalogu výstavy posledních tiskových prací, instalované ve Špálově galerii v Praze v květnu 1965, sleduje vývoj díla Václava Tikala. Tím je noetická tvorba směřující k poznání skutečnosti, a to skrze objekt: „Tikalova imaginace nemíří k subjektu, ale k objektu – a to i v tom případě, míří-li na subjekt sám.“

52

VYSKOČIL, Ivan: *Nejsem si jist*, s. 40–56. • Povídka. Datováno: 1960–1966, 4. varianta.

53

TIKAL, Václav, s. 48–49 • Dvě kresby.

54

BRABEC, Jiří: *Kritický metr na metr knih*, s. 57–61. • Souborná recenze. Autor, po vzoru Šaldy, vnímá kritiku jako tvůrčí proces: „Naše poznámky k soudobé produkci nechtějí tedy být sérií ‚definitivních‘ soudů, spíše se pokoušíme vyrovnat se s náhodně sebranou produkcí tak, aby byly patrný souvislosti a rozpory tvůrců a literárního vývoje.“

Poezie – Miloslav Bureš: Slunce zapadá do hlíny, Václav Lacina: Žlučové kameje, Jaroslav Mazáč: Havraní stříbro, Jiří Pištora: Země přibližných, Josef Rybák: Výjevy, Jan Zábřana: Utkvělé černé ikony, Zdena Záborská: Ani popel.

Próza – Alena Bernášková: Setkání v Jugoslávii, Bohumil Březovský: Věční milenci, Stanislav Bubeníček: Kvapík pro lipicány, Jana Černá: Nebyly to moje děti, Karel Dobeš: Kamení, František Halas: Potopa – Hlad, Bohumil Hrabal: Inzerát na dům, ve kterém už nechci bydlet, Alexandr Kliment: Hodinky s vodotryskem, Bořivoj Kopic: Portréty, František Kožík: Akrobatická řada, František Nepil: Kde jsi chodil, Satane?, Miroslav Stoniš: Srdce plné krve, Jiří Suchý: Sto povídek aneb nesplněný plán, Zdeněk Šmaus: Martina, Zdeněk Tax: Děti těch mrtvých, Stanislav Vácha: Vedoucí místo, Čestmír Vejdělek: Náledí, Ivan Vyskočil: Kostí.

55

MČ [= Miroslav Červenka]: *Lépe řečeno*, s. 61. • Glosa o padesátnících a o tom, co znamená sousloví „lépe řečeno“.

56

LUSTIG, Arnošt – PTÁČNÍK, Karel: *1 + 1 = 2*, s. 62–65. • Vzájemné interview o podnětech, které přiměly A. L. a K. P. tvořit, a důvodech, proč ještě tvořit nepřestali.

57

ADORNO, Theodor Wiesengrund: *Teorie polovzdělanosti (Dokončení)*, s. 66–75. • Esej. „To, co lze právem zvat pokrokem vědomí, tedy iluzí zbavený názor na život, se stýká se ztrátou vzdělání; střízlivá věcnost je s tradiční vzdělaností neslučitelná.“ „Vzdělání avšak nemá jinou možnost přežít, nežli v kritické autoreflexi té polovzdělanosti, pro kterou bylo nutné.“ Přeložil Ivan Vojtěch. První část viz č. 20.

58

SCHULZ, Milan: *Dodatky k některým heslům Příručního slovníku naučného*, s. 66–75. • Komentáře k heslům: abstraktní umění, akt, censor, Čapek Karel, dadaismus, Hašek Jaroslav, Kafka Franz, Lewis Sinclair.

59

BRABEC, Jiří: *Hledání přítomného času (Poznámky k české literatuře let 1945–48 [II])*, s. 76–82. • Studie. „Několik básnických sbírek, připínajících se tematicky k historickým událostem, které vrcholily pražským povstáním a ukončením druhé světové války, stojí jakoby na počátku nového údobí české poezie.“ Autor toto tvrzení zpochybňuje a dokládá to na konkrétních příkladech – Holanova Panychida (1945),

Hrubínova Jobova noc (1946), Seifertova Přílba hlíny (1945) a jiné. Předchozí a následující části viz č. 23, 79, 101 a 139.

60

SUS, Oleg, *Nic se nenaučit, všechno zapomenout*, s. 83. • Kritika. „Jídášství nemá vždy jen podobu otevřeného zapření; vystupuje dnes zvláště rádo v mravopočestném rouše, na němž jest psáno: Ne já jsem poskvrněn, to ti jiní.“ Takto autor popisuje postupy současných kritiků a dokazuje svou teorii na příkladu Vladimíra Dostála, který si protiřečí a kritizuje to, co sám často dělá.

61

Diskuse o formalismu v moderním umění, s. 84–89. • Diskuse. „Těchto několik poznámek předeseíláme průřezu diskusí o formalismu v moderním umění [...]. Podnět k diskusi dal článek St. K. Neumanna: Dnešní Mánes, otiskovaný na pokračování v Tvorbě č. 48 až 51 z roku 1937.“ Diskuse obsahuje – Emil Fila: Případ St. K. Neumanna (1938), Adolf Hoffmeister: Ne! (1938), St. K. Neumann: Dnešní Mánes – zásadní poznámky (1937), Laco Novomeský: Jak nelze (1937), Viliam Široký: Politik do diskuse o Mánesu (1938), Karel Teige: Z předmluvy ke katalogu výstavy Štýrského a Toyen (1938), Vladislav Vančura: K poznámkám S. K. N. o Mánesu (1938).

62

PRECLÍK, Vladimír: *Několik otázek sochaři Vladimíru Preclíkovi*, s. 90–91. • Autor odpovídá na otázky ohledně plánované přehlídky moderního sochařství v Montrealu, které se zúčastní.

63

JRP [= Jiří Robert Pick]: *Jemný kopaneček*, s. 91–92. • Kritika Blahynkova článku vyzdvihujícího Suchého se Šlitrem na úroveň Nezvalovu. Úvaha nad tím, co je inspirací pro Suchého.

64

PYTLÍK, Radko: *Hantýrku pro samouky...*, s. 92–93. • Recenze stejnojmenné knihy (Radovan Krátký, Odeon 1966), která popisuje podobnost mezi hantýrkou a poezií. Hledá také význam hantýrky pro poezii. Spatřuje ho ve zvukomalbě.

65

mč [= Miroslav Červenka]: *Vycházeje ze...*, s. 93. • Reakce na úvahu Jana Šterna (Plamene 4/1966) o rozporu mezi účelově zaměřenou a samoúčelnou uměleckou tvorbou.

č. 3, 1966

Redakční rada: Jiří Brabec (předseda), Miroslav Červenka, Květoslav Chvatík, Jaroslav Putík, Karel Šiktanc. Grafická úprava: Jiří Svoboda, vedoucí redaktor: Milan Schulz.

66

SANGUINETI, Edoardo: *Erotopaegnia*, s. 1–8. • Neoavantgardní báseň. Přeložil a stručný životopis (s. 8) sepsal Zdeněk Frýbort.

67

VODIČKA, Felix: *Celistvost literárního procesu (K vývoji teoretického myšlení v díle J. Mukařovského)*, s. 9–16. • Zkrácená verze studie ze sborníku *Struktura a smysl literárního díla*, která obsahuje informace o dosud nevydaných pracích Jana Mukařovského, a byla přednesena na společném zasedání polských a českých literárních vědců v Institutu badań literackich ve Varšavě. Datováno: duben 1966.

68

KRÁL, Oldřich: *Metamorfózy hodnot (Nápady k úvaze)*, s. 17–22. • Poznámky o hodnotách, které mají smysl tehdy, jestliže se jimi podaří „naznačit směr od prostého nalézání našich a nám přijatelných hodnot v cizích a nám nepřijatelných kontextech k plodonosnému, tvořivému proměňování cizích hodnot v hodnoty naše za hodnoty naše. Prostě o normální valutovou politiku i v této inflační oblasti“. Srov. č. 69.

69

SIE, Liou: *Vyřezávaný drak literárního myšlení (Hlava první – výklad cesty)*, s. 23–27. • Úvodní kapitola ze stejnojmenné knihy, kterou chce Oldřich Král ukázat postupy popsané v předchozím článku. Viz č. 68.

70

OK [= Oldřich Král]: *Liou Sie...*, s. 23–27. • Životopis a komentář k předchozímu článku (č. 69).

71

SUS, Oleg: *Člověk trvající a člověk náhodný v surrealistické estetice*, s. 28–36. • Esej o klasickém surrealismu, který má dvě kategorie – „opsány aforisticky postihují situaci avantgardního estetického antropologismu obrazem: člověk uprostřed víru. Vyjádřeny filosofickým pojmoslovím vytvářejí dva póly, mezi nimiž trvá dialektické napětí: na jednom z nich stojí antropologická konstanta, na druhém zásahy náhody (tedy člověk – vír!)“.

72

HRBEK, Mojmir: *Intimní Freud (Pokus o život bez iluzí)*, s. 37–42. • Rozbor některých dopisů z Freudovy rozsáhlé korespondence, která je sice osobní, ale dají se v ní najít takové dopisy, které „nejsou bez významu pro stanovení místa psychoanalýzy jak v širší souvislosti Fredova myšlení, tak jejího poměru ke klasické psychologii“.

73

KLÍMA, Ivan: *Problém dědictví (Malá úvaha o kibucké společnosti)*, s. 43–54. • Reportáž. Hnutí Kibuc Artzi je dobrovolná organizace založená na společném vlastnictví výroby a práce a na společné spotřebě. Je pokusem o přísně kolektivistický způsob života. v článku najdeme popis této společnosti, ve které autor strávil měsíc.

73a

VOŽNIAK, Jaroslav, s. 48–49. • Dvě kresby.

74

BROUSEK, Antonín – ŠIKTANC, Karel: *1 + 1 = 2*, s. 55–58. • Vzájemné interview o generačních rozdílech v poetické tvorbě.

75

MERLEAU-PONTY, Maurice: *Okno a duch*, s. 59–70. • Úvaha nad smysly člověka a jejich důležitostí pro tvorbu. Autor se zabývá hlavně zrakem, a tudíž malbou. „Obraz je jsoucno o dvou rozměrech, které mi nabízí, abych uviděl další rozměr. Je to děravé jsoucno, jak říkali renesanční myslitelé, je to okno...“ Dále řeší, co nám odkrývá a zakrývá obzor, věci v našem zorném poli, a otázku hloubky obrazu. Přeložil Oldřich Kuba. Datováno: v Le Tholonet, červenec-srpen 1960. Dokončení viz č. 99. – Srov. též č. 77.

76

SCHULZ, Milan: *Další pokračování v úvaze (Sex pro střední všeobecně vzdělávací školy)*, s. 59–70. • Ironické komentáře k článku Radka Šťastného (SVVŠ Kutná Hora) *Etika v literární výchově (Český jazyk a literatura r. 16, č. 9)*.

77

PRŮCHA, Milan: *Merleau-Pontyho ontologie malířství*, s. 71–74. • Doslov ke článku Merleau-Pontyho. „Ve jménu bytí opouští Merleau-Ponty pojem percepce, navozující fenomenologickou atmosféru subjektivního východiska, jehož místo zaujímají neosobní, ontologicky zabarvené pojmy viditelného a neviditelného, a problematizuje dokonce svébytnost subjektu, který se nyní spíše dění propůjčuje, než jedná.“ Viz č. 75 a 99.

78

KARFÍK, Vladimír: *Kritický metr na metr knih*, s. 75–79. • Souborná recenze. Autor se zamýšlí nad tím, proč se nediskutuje o současné tvorbě a literární kritice, a následně hodnotí knihy:

Poezie – Antonín Brousek: *Netrpělivost a další*, Ladislav Dvořák: *Obrys bolesti*, Petr Chvojka: *27*, Miloš Vodička: *Svatební peří a další*, Oldřich Vyhlídal: *Snímání podob*.
Próza – Karel Eichler: *Antipašije*, Jiří Fried: *Abel*, Dušan Hamřík: *Oběd s Adenauerem*, Miroslav Horníček: *Dobře utajené housle*, Bohumil Hrabal: *Perlička na dně*, Zbyněk Kožnař: *Rezident*, Václav Lacina: *Co vám mám povídat*, Jan Trefulka: *Výmysly*.

79

BRABEC, Jiří: *Hledání přítomného času (Poznámky k české literatuře let 1945–48 [III])*, s. 80–86. • Studie. Autor říká, že stranou vývojové dynamiky stojí dva proudy vzniknuvší už před a za války, projevující se naplno až nyní, kdy je situace normalizovaná – spirituální, meditativní lyrika a poezie všední reality. Sleduje proto vývoj děl Kamila Bednáře, Jiřího Koláře, Ivana Blatného, Josefa Mainada, Jana Hanče a dalších. Předchozí a následující části viz č. 23, 59, 101 a 139.

80

VANČURA, Vladislav: *Plášť umělců, Havran*, s. 87–89 • Dvě prózy reagující bezprostředně na pomnichovskou dobu. Datováno: 1939 v novoročním čísle deníku *Národní práce*, viz redakční poznámka (s. 87–89).

81

STROHSOVÁ, Eva: *Zdeněk Kalista a avantgarda*, s. 90 • Poznámka o článku Zdenka Kalisty *Počátky české literární avantgardy po první světové válce*, publikovaném v *Annali dell'Istituto Universitario Orientale di Napoli (secione slava, 1965)*.

„Skutečné kořeny spatřuje [Kalista] v jediném základním momentu: v útěku z vřavy cizího, nepřátelského a nepochopitelného světa k domovu, do ráje dětství.“ „Jádro příspěvku však zůstává spíše v oblasti subjektivně pamětnické než objektivně analytické,“ dodává autorka.

82

OLONOVÁ, Elvira: *Milování v husí kůži*, s. 91–92 • Popis diskuse o poslední básnické sbírce Miroslava Válka *Milování v husej koži*. Diskuse probíhala mezi Milanem Hamadou: *Spor s básníkem* (Kultúrny život 5/1966), Michalem Nadubinským (KŽ, č. 6), Stanislavem Šmatlákem (KŽ, č. 8) a z českých autorů se zapojil Miroslav Červenka (LN, č. 12).

83

SCHULZ, Milan: *Prázdné židle*, s. 93. • Úvaha nad aktuálním tématem – vytvořením prostoru pro demokratickou diskusi. Důležitá je však rozmanitost názorového zastoupení. Orientace se toto kritérium snaží dodržet, jenže pozvaní hosté na diskuse nepřicházejí.

84

mč [= Miroslav Červenka]: *Marxomorfismus*, s. 93–94. • Reakce na kritiku Václava Kubína o Brochových *Náměsíčnicích* (Impuls č. 5/1966). Co jsme z této kritiky získali? „Ale snad přece něco: Brochovy představy se staly – ovšem za cenu neslýchaného vyprázdnění – stravitelnějšími pro útlocitné a mnohaletou přísnou dietou zesláblé žaludky našich marxistů.“

85

SUS, Oleg: *Za co může vezdejší náš svět...*, s. 94–95. • Kritika článku Miloše Vacíka *Nejmladší poezie – problémy a naděje* (Impuls č. 4/1966). Vacík vykládá básníky v souvislosti s realitou, tím pádem mění smysl básní. „Zvolená metoda vedla nakonec k popletení básníka se skutečností.“ Viz též č. 144.

86

TACHOVSKÝ, Karel: „*Našla se i celá místečka...*“, s. 95 • Reakce na glosu Chudinka *poezie* (viz č. 28). „Nebylo by tak nemyslitelné obsadit třeba všechna místa redaktorská v rozhlase mladými básníky; ale je nemožné obsadit je samými dony Quijoty.“

č. 4, 1966

Redakční rada: Jiří Brabec (předseda), Miroslav Červenka, Květoslav Chvatík, Jaroslav Putík, Karel Šiktanc, vedoucí redaktor: Milan Schulz. Grafická úprava: Jiří Svoboda.

87

JULIŠ, Emil: *Krajina z konce zimy – Noc – Podzimní krajina – Simultánní paměť*, s. 1–5. • Čtyři básně.

88

EFFENBERGER, Vratislav: *Tragédie básníka Vítězslava Nezvala*, s. 6–12. • Úryvek z připravované knihy *Realita a poezie* (Mladá fronta 1969). „Není třeba zvlášť

zdůrazňovat, že Nezval ve svých šťastnějších dobách dovedl rozohnit svůj básnický jazyk do vysokých teplot nadšeného okouzlení, aby, jak později dodává, „dal výraz své touze postavit soudržnické přátelství do nejsvůdnějšího světla.“ Viz též č. 89, 135, 160 a 235.

89

EFFENBERGER, Vratislav: *Příloha ke studii o Vítězslavu Nezvalovi*, s. 13–15. • Úvaha. „Není třeba zvlášť zdůrazňovat, že Nezval ve svých šťastnějších dobách dovedl rozohnit svůj básnický jazyk do vysokých teplot nadšeného okouzlení, aby, jak později dodává, „dal výraz své touze postavit soudržnické přátelství do nejsvůdnějšího světla.“ Viz též č. 88, 135, 160 a 235.

90

DIVIŠ, Ivan: *Krutý arch Kazima Ucha*, s. 16–22. • Báseň. Datováno: 1966.

91

SVITÁK, Ivan: *Úvod do nevědecké antropologie*, s. 23–29. • Článek otištěný s poznámkou: „Nezměněný text soukromého dopisu“. „Milý Vladimíre, Tvé glosy o hodnotách a víře mají pro mne cenu asi tím, že jsme zřejmě schopni se navzájem dezorientovat.“ I. S. v osmnácti bodech dává poučení o tom, jak tvořit – je důležité být vidět a slyšet. Datováno: Kyjov, zima 1959/60.

92

Třetí kulatý stůl (Pohyb hodnot a naše přítomnost), s. 30–34. • Beseda redaktorů a spolupracovníků Orientace (Ivan Klíma, Alexandr Kliment, Felix Vodička, Jiří Brabec, Miroslav Červenka a Květoslav Chvatík) na dané téma. v diskusi je definována „hodnota“ a „pohyb hodnot“, dále formulovány rozdíly mezi umělými a reálnými hodnotami, subjektivními a objektivními, minulými a současnými. Platí tato kritéria i mimo uměleckou oblast?

93

KAINAR, Josef: *Noe*, s. 35–37. • Báseň.

94

PECKA, Karel: *Měsíční světlo*, s. 38–47. • Povídka.

95

HRUŠKA, Karel, s. 48–49. • Dvě kresby.

96

LUSTIG, Arnošt: *Země za Bodamským jezerem*, s. 50–59. • Povídka.

97

BEDNÁŘ, Jiří: *Zmanipulovaný člověk v moderních společnostech*, s. 60–63. • Studie o filosofickém významu Kafkovy povídky Při stavbě čínské zdi. Autor analyzuje symboly, objevující se v této povídce, načrtává možné významy a srovnává s dalšími Kafkovými díly (V kárném táboře). Na konci je položena otázka: „Odkud se vzalo Kafkovo jasnovidectví?“, které se neustále zdůrazňuje.

98

BROUSEK, Antonín: *Kritický metr na metr knih*, s. 64–68. • Souborná recenze. Autor popisuje vlastní zkušenost s následně jmenovanými knihami, protože nemá jiné společné východisko – knihy objektivně spojuje pouze čas, v němž vedle sebe vycházejí.

Poezie – Rudolf Matys: *Tři ze dvou*, Ladislav Novák: *Poceta Jacksonu Pollockovi*, Karel Tachovský: *Hodiny a orloje*, Oldřich Wenzel: *Hřích ublížit*.

Próza – Irena Dubská: *Americký rok*, Jitka Henryková: *Cena za Rubikon*, Josef Jedlička: *Když život náš je v půli se svou poutí*, Jan Kozák: *...silná ruka*, Arnošt Lustig: *Bílé břízy na podzim*, Vladimír Páral: *Soukromá vichřice*, Karel Pecka: *Úniky*, Jan Procházka: *Tři panny a Magdaléna*.

99

MERLEAU-PONTY, Maurice: *Oko a duch*, s. 69–79. • Úvaha nad smysly člověka a jejich důležitostí pro tvorbu. „Hloubka, barva, tvar, linie, pohyb, obrys a fyziognomie jsou větvemi Bytí, z nichž každá může představovat celou korunu, takže v malířství není odloučených ‚problémů‘, ani opravdu protikladných cest, ani dílčích ‚řešení‘, ani pokroku v důsledku akumulace, ani volby bez návratu.“ Přeložil Oldřich Kuba. Datováno: v Le Tholonet, červenec-srpen 1960. První část viz č. 75.

100

SCHULZ, Milan: *Pokračování v úvaze (Proti formalismu a strukturalismu!)*, s. 69–79. • Komentáře k citátům z knihy Ladislava Štolla o tvar a strukturu v slovesném umění (Academia 1966), zvl. kapitoly druhé, Výchozí pozice Pražské školy.

101

BRABEC, Jiří: *Česká próza v rozpacích (Poznámky k české literatuře let 1945–1948 [IV])*, s. 80–84. • Studie. „Přetížení mimoestetickými funkcemi bylo provázeno obměňováním dříve vydobytých hodnot a cenzurní tlak jen uspil růst tendencí k laciné zábavnosti a planému historismu.“ Autor rozpracovává téma literatury s okupačním námětem – Jan Drda, Josef Kopta, Vojtěch Mixa, Ivan Olbracht, Eduard Valenta, a další. Předchozí a následující části viz č. 23, 59, 79 a 139.

102

HELFERT, Vladimír: *Doslov ke knize Česká moderní hudba (Index, 1936)*, s. 85–90. • Stať o vývoji české hudby. Otištěno s redakčním komentářem: „Otiškujeme stať Vl. Helferta, významného českého hudebního vědce, který by se letos dožil osmdesáti let, jako podnětný příspěvek k úvaze o cestách českého moderního umění.“

103

DE DEATH [= Oleg Sus]: *Jak praxe potvrdila teorii polovzdělanosti*, s. 91. • Fejeton. „Pitvornou lstí osudu“ se v *Orientaci* (2/1966) objevuje překlep, zapříčiněný právě „polovzdělaností, rychlopoznatkem“ – ve Vojtěchově překladu se ze spisovatele Waugha stala Waughová. Za další známku polovzdělanosti autor považuje tvorbu kritika Emanuela Mandlera, jehož články jsou údajně kritikami bez analýzy a závěry bez verifikování.

104

MS [= Milan Schulz]: *Ozvěny*, s. 91–92. • Shrnutí reakcí na časopis *Orientace*. Zdůrazněn je ohlas nejmenovaného autora, který „si ztěžuje na kritikovo [J. Brabce] prezíravé stanovisko k jeho knize“.

105

ČERVENKA, Miroslav: *Ospravedlňovat umění?*, s. 92–93. • Reakce na polemiku Bohumila Doležala Umelec a lidské spoločenstvo (Mladá tvorba č. 7), která odpovídala na Červenkův článek Zdroje tvořivosti (viz č. 10). Tématem je otázka: „Může-li umění vůbec být užitečné?“

č. 5, 1966

Redakční rada: Jiří Brabec (předseda), Miroslav Červenka, Květoslav Chvatík, Jaroslav Putík, Karel Šiktanc, grafická úprava: Jiří Svoboda. Vedoucí redaktor: Milan Schulz.

106

KOLÁŘ, Jiří: *Verše*, s. 1–11. • Básně.

107

PATOČKA, Jan: *Umění a čas (Přednáška na kongresu Insea 4. 8. 1966)*, s. 12–22. • Úvaha o podstatě uměleckého díla a možnostech přístupu k němu. Na příkladu revoluce výtvarného umění ve 20. století ukazuje autor kontrast mezi tradičním a moderním uměním. „V nynější době jsme nuceni všechny výtvořiny, i výtvořiny té minulosti, která na ně pohlížela docela jinak, spatřovat z hlediska právě definovaného.“ Srov. č. 241.

108

HRABAL, Bohumil – PUTÍK, Jaroslav: *1 + 1 = 2*, s. 23–27. • Vzájemné interview o soudobé tvorbě a názorech na literaturu vůbec.

109

ČERVENKA, Miroslav: *K sémantice tzv. konkrétní poezie*, s. 28–32. • Analýza nové literární metody. Na příkladu sbírky Ladislava Nováka Pocta Jacksonu Pollockovi ukazuje M. Č. pravidla nové literární metody – konkrétní poezie. Vyvozuje závěr: „Gramatické, explicitní, ale značkové vyjádření vztahů bylo nahrazeno vyjádřením mimojazykovým, implicitním, ale zato „ikonickým“ a názorným.“ Ztratila proto poezie lyrismus?

110

LOWENSTEIN, Bedřich: *Zmanipulovaný mýtus (A „zvrhlé umění“)*, s. 33–35. • Analýza děl o nacismu – Rolf Geissler: Dekadenz und Heroismus, Zeitroman und völkisch-nationalsozialistische Literaturkritik. Hildegard Brenner: Die Kunstpolitik des Nationalsozialismus.

111

KLÍMA, Ivan: *Porota*, s. 36–60. • Novela, zkrácená pro časopis. Datováno: 1965.

112

KOLÁŘ, Jiří: *Housle, Presenční listina*, s. 48–49. • Dvě kresby.

113

JELÍNEK, Antonín – RIPPELINO, Angelo M.: *Čechy a svět*, s. 61–64. • Rozhovor, kdy A. Jelínek pokládá pět otázek A. M. Rippelinovi (s. 61–63) na témata avantgarda/existencialismus, současná situace v Evropě, stav literární kritiky v Čechách. Poté se ptá A. M. Rippelino A. Jelínka jednou otázkou, proč se kritika tak málo věnuje znovuoživení zapomenutých literárních hodnot, jako je baroko a biedermeier.

114

BENJAMIN, Walter: *Centralpark*, s. 65–75. • Sentence o Baudelairovi. Přeložila Věra Saudková. Datováno: 1939–1940. Viz též č. 115.

115

GREBENÍČKOVÁ, Růžena: *Torzo a fragmenty*, s. 65–75. • Doslov k předchozímu textu a stručný Benjaminův životopis. Viz č. 114.

116

KEPKA, Josef: *Širší aspekt k teorii informace*, s. 76–77. • „Úryvek z delší úvahy“ o otázkách co je to informace, co je to pravda, co je pohyb informace apod. v deseti odstavcích popisuje J. K. „možnosti, jak využít pohyb a vlastnosti informace pro vznik a upevnování falešných lidských vztahů (nebo v kladném smyslu naopak).“

117

NOVÁK, Luděk: *Mezi axiologií a estetikou*, s. 78–82. • Esej o problematice estetické hodnoty. „V této stati se chci dotknout dvou neuralgických problémů, které tyto úvahy vyvolávají. Je to především vztah estetické hodnoty k antropocentrickému poslání umění. Za druhé pak specifické postavení uměleckého díla v obrovské makrostruktuře životních hodnot.“

118

PEŠAT, Zdeněk: v *naší anketě tentokrát pokračujeme příspěvkem o literární kritice a teorii*, s. 83–84. • Reakce na nedávnou diskusi o próze v Literárních novinách, která se dle Z. P. zvrhla v diskusi o kritice a literární teorii. Především má být kladen důraz na promítnutí autora do díla: „Jeho [autorovo] studium mimo dílo může být chvályhodným projevem zájmu o umělce jako občana, ale literární vědec musí světový názor spisovatele vidět konkrétně jako autorovo vidění realizované ve složité struktuře díla.“

119

PYTLÍK, Radko: *Literatura a revoluce*, s. 85–88. • Článek o vzniku cyklu Haškových povídek Velitelem města Bugulmy.

120

PALEČKOVÁ, Libuše: *Výprodej – Smrt ptáčka – Pravda*, s. 89–90. • Tři básně.

121

SCHULZ, Milan: *Sekera zcela dvousečná*, s. 91–92. • Kritika článku Jiřího Hájka Poznámky k dosavadní činnosti časopisu Impuls (Plamen č. 10/1966), kde se J. H. dotýká problému výše nákladu tisku ‚nejmenovaných časopisů‘. M. S. zde proto odhaluje redakční informace a srovnává je s údaji z jiných časopisů. Dále uvažuje nad příčinou poklesu prodeje současného tisku.

122

SUS, Oleg: *Služby pro lidské já?*, s. 93–94. • Recenze knihy Heleny Klímové *Nechte maličkých přijít aneb civilizace versus děti?* (Praha, Československý spisovatel 1966).

123

ČERVENKA, Miroslav: *Proti účelovému myšlení*, s. 94. • Úvaha nad citátem Claudea Roye „Nežijeme, abychom četli, čteme jen proto, abychom lépe žili.“ (Eseje o francouzské literatuře, 144). M. Č. na něm dokládá účelovost myšlení a rozebírá jeho možná nebezpečí.

124

HOLUB, Miroslav: *Umění a přívál informací*, s. 94–95. • Úvaha nad ovlivněním člověka závalem informací, především v médiích: masová media jsou velkou zkouškou umění, která záleží v tom „udržet jednotu člověka a jednotu světa zprostředkovaného a primárního“. Datováno: New York.

č. 6, 1966

Redakční rada: Jiří Brabec (předseda), Miroslav Červenka, Květoslav Chvatík, Jaroslav Putík, Karel Šiktanc, grafická úprava: Jiří Svoboda. Vedoucí redaktor: Milan Schulz.

125

HEISSENBÜTTEL, Helmut: *Katalog nepoučitelných – Short story – Jednoduchá historie – Muž jenž se stal lesbickým – Rodinná politika*, s. 1–5. • Verše. Přeložili Josef Hiršal a Bohumila Grögerová.

126

LEPPIN, Zdeněk: *Hodnota jako prožitek*, s. 6–12. • Úvaha. „Jedním z nejzávažnějších problémů filosofie hodnot [...] je otázka po povaze hodnot co do jejich objektivity či subjektivity.“ Z. L. se zaměřuje na druhou jmenovanou oblast, hodnotu považuje za subjektivní prožívání v opozici k objektivním procesům světa.

127

Čtvrtý kulatý stůl (Nové tendence v české próze), s. 13–17. • Beseda redaktorů a spolupracovníků *Orientace* (J. Brabec, M. Červenka, K. Chvatík, J. Putík, K. Šiktanc) na dané téma. Debatující si pokládají otázky: co je to experiment? popírá vše staré? nebo z něj vychází? je lepší říkat nové tendence? Jaký je mezi nimi rozdíl?

128

CHVATÍK, Květoslav: *Poznámky k nové české próze*, s. 18–23. • Autor obhajuje tvrzení z úvodu článku („Českou prózu posledních let stojí opět za to číst“): „České próze chybělo to, co dělá z četby intelektuální dobrodružství, radost z nového pohledu na svět.“ K. Ch. vidí prózu první poloviny 20. století jako jednotvárnou, tu překonal až Škvorecký svými *Zbabělci*, po něm Hrabal a další. Datováno: září 1966.

129

KARFÍK, Vladimír – KLIMENT, Alexandr: *1 + 1 = 2*, s. 24–28. • Vzájemné interview o provázanosti literatury a kultury.

130

LÉVI-STRAUSS, Claude: *Kouzelník a jeho magie*, s. 29–41. • Úryvek – 9. kapitola knihy *Strukturální antropologie. Analýza postupu proklínání*. Datováno: Paříž 1958. Přeložil J. F.

131

SCHULZ, Milan: *Pokračování v úvaze (Hra na kritiku)*, s. 29–41. • Poznámky k citátům ze studie Milana Blahynky Milana Kundery hra na vypravěče, otištěné v knize *Příběhy pod mikroskopem* (Československý spisovatel 1966).

132

PÁRAL, Vladimír: *Katapult*, s. 42–47. • 18. kapitola stejnojmenného románu.

133

SVOBODA, Jiří, s. 48–49. • Dvě kresby.

134

BERG, Josef: *Týden v tichém domě*, s. 50–57. • Novela.

135

MATHAUSER, Zdeněk: *Dvojitá tvář schématu (O některých pojmech)*, s. 58–62. • Esej na téma, co je schéma. Z. M. zkouší nabourat schémata moderních směrů i klasického realismu, hledá v nich estetický a ideologický pól. Časté odkazy na V. Effenbergera a jeho články (viz č. 88, 89).

136

ČERVENKA, Miroslav: *Kritický metr na metr knih*, s. 63–68. • Souborná recenze. Autor pozitivněji hodnotí jednotlivé knihy, než celkovou situaci naší literatury. Následuje kritika vybraných titulů.

Poezie – František Gottlieb: *Rozpjatý den*, Oldřich Mikulášek: *To královské*, J. R. Pick: *7 kytic pro buvola*, Antonín Přidal: *Smrt na ostrově*, Zuzana Renčová: *Světlo a ostatní*, Karel Šiktanc: *Zařikávání živých*, Jana Štroblová: *Hostinec u dvou srdcí*.
Próza – Jiří Brdečka: *Faunovo značně pokročilé odpoledne*, Eva Kantůrková: *Jen si tak maličko povyskočit*, Emanuel Mandler: *Atrakce*, Pavel Nauman: *Dlouhý stín času*, Svatopluk Pekárek: *Noc k zahození*, Marie Podešvová: *Skleněná duha*, Hana Prošková: *Měsíc s dýmkou*, Josef Strnadel: *Černá slza*, Čestmír Vašák: *Féroví chlapi*, Alena Vostrá: *Vlažná vlna*.

Kritika – Jiří Hájek: *Lidská situace*, Josef Kocián: *Jiří Orten*.

136a

kš [= Karel Šiktanc]: *Stará dobrá mašina*, s. 68. • Ironická poznámka. Autor na příkladu Oldřicha Vyhlídala popisuje soudobé literární praktiky, které nabyvají „čím dál víc rozměrů i podob staré dobré válcovací mašiny, která už předem ví, kde nadlehčit se a kde přitlačit“.

137

FRÝBORT, Zdeněk: *Experimentální román v italské diskusi*, s. 69–71. • Esej o skupině 63 (tj. o italské literární avantgardě), která podnikla diskusi na téma

experimentální román. Z. F. popisuje obsah, průběh, osazení a jednotlivá témata debaty (např. jazyk díla, funkce, struktura díla, mytologie).

138

MAKOVIČKA, Drahošlav: *Typologie tragikomického hrdiny*, s. 72–73. • Esej o proměně typického romantického hrdiny, který má původ v antice (tragédii), zatímco komický hrdina byl tehdy na okraji. Jaký je současný hrdina? Komický/tragický? Pasivní/aktivní?

139

BRABEC, Jiří: *Česká próza v rozpacích (Poznámky k české literatuře let 1945-1948 [V])*, s. 74–78. • Studie o dílech, která jsou symptomatická „nejen pro válečný, ale i pro poválečný vývoj prózy, zvláště pak pro vývoj, či lépe řečeno rozklad českého typu psychologického románu“. Např.: Dušan Pala: *Stromy a kamení* (1947, psáno 1944) nebo tři válečné prózy Egona Hostovského: *Listy z vyhnanství* (1941) – *Sedmkrát v hlavní úloze* (1942) – *Úkryt* (1943). Předchozí části viz č. 23, 59, 79 a 101.

140

SUS, Oleg: *Staronová koncepce*, s. 79–80. • Článek o očišťování tvorby a osoby Karla Teigea: „Před 16 lety byl Ladislavu Štollovi zlým duchem české socialistické poezie Karel Teige představený jako vyprahle cynický intelektuál.“ O. S. hledá podstatu literárněhistorického badatele a dále odpoví na otázku, jaký vliv měl R. Jakobson na českou avantgardu.

141

GARCÍA LORCA, Federico: *Duende v teorii a v praxi*, s. 81–92. • Původně mluvený projev z roku 1929 na téma duende. Autor popisuje příklady setkání s duende, rozdíly mezi ním, anděly, múzami. „Tyhle černé tóny, to je cosi tajemného, něco jako kořeny tkvící v půdě, kterou všichni známe a z níž v umění vyrůstá všechno podstatné.“ Přeložil Lumír Čivrný. Viz též č. 142.

142

ČIVRNÝ, Lumír: *K Lorcově estetice démonického kouzla*, s. 81–92. • Analýza díla a stručný životopis Federica Garcíi Lorey. Viz též č. 141.

143

jp [= Jaroslav Putík]: *Bez úřadů, bez funkce*, s. 93. • Úvaha nad Pablem Picassem, který pro autora zosobňuje odpor proti nesvobodě. „Je člověk nucen souhlasit s tím, že není tak docela středem světa? Je úřad, funkce, instituce důležitější než svobodně tvořící jedinec?“

144

VACÍK, Miloš: *Jisté nebezpečí paradoxní...*, s. 93–94. • Replika proti kritice O. Suse (č. 85) na článek Vacíka v dubnovém Impulsu (o knize Lití olova Josefa Peterky). „Jisté paradoxní nebezpečí [...] vidím tedy spíš v jednom latentním nedostatku polemik vůbec – umět číst a nepodsouvat druhému, co nenapsal.“

1967 – 2. ročník

č. 1, 1967

Redakční rada: Jiří Brabec, Miroslav Červenka, Květoslav Chvatík, Jaroslav Putík (předseda), Karel Šiktanc, vedoucí redaktor: Milan Schulz. Grafická úprava: Jiří Svoboda.

145

SEIFERT, Jaroslav: *Bylo již pozdě odpoledne – Ledová oranžáda – Ptáte se, co dovedou ženy?*, s. 1–6. • Tři epické básně.

146

HOLAN, Vladimír: *Potom – Ó dobo ticha... – Komu?, Na podzim – Strach II – Test – Přeludově – Exercicie*, s. 7–10. • Osm básní.

147

ZÁVADA, Vilém: *Na prahu*, s. 11–12. • Úryvek z básně.

148

NOVOMESKÝ, Ladislav: *Rad svetiel na obzore*, s. 13. • Báseň.

149

HRUBÍN, František: *Černá denice: Na podzim po tvé smrti – První sen – Oknem komůrky – Druhý sen – Na hořejší zahradě – Třetí sen – Jitro pro selanku*, s. 14–17. • Básně.

150

SVITÁK, Ivan: *Román – umění epochy*, s. 18–20. • Úvaha porovnávající dvě tendence směřování románové tvorby 19. a počátku 20. století, a to moderní (Proust, Joyce, Kafka) a surrealistický román (Breton, Butor, Sarrautová).

151

Anketa o novém románu, s. 21–28. • „Redakce Orientace požádala na čtyřicet českých prozaiků a literárních vědců, aby odpověděli na tyto dvě otázky: 1. Co soudíte o tak zvaném novém románu? 2. Co znamená nebo může znamenat pro českou prózu?“ Odpověděli: Ladislav Fuks (s. 21), Milan Jungmann (s. 21–23), Ivan Kříž (s. 23–24), Milan Kundera (s. 24–25), Jiří Mucha (s. 26–27), Josef Nesvadba (s. 25–26), Vladimír Páral (s. 27), Karel Pecka (s. 27), Jan Procházka (s. 27–28), Oleg Sus (s. 28), Josef Škvorecký (s. 28).

152

SARRAUTOVÁ, Nathalie: *Od Dostojevského ke Kafkovi*, s. 29–40. • Esej na téma soudobého románu. Podle autorky jej lze dělit na psychologický a situační (Dostojevskij proti Kafkovi). Otištěno s poznámkou: „Z knihy *Věk podezření – eseje o románu, Paříž 1956*, jejíž překlad vyjde v Odeonu, přeložil Stanislav Jirsa.“

153

JIRSA, Stanislav: *Věk pochybností, věk otázek*, s. 29–40. • Úvaha. Autor se zamýšlí nad shodami a rozdíly v tvorbě a názorech Nathalie Sarrautové a jejího žáka Alaina Robbe-Grilleta a nad tím, co je nový román.

154

STRÍTECKÝ, Jaroslav: *Věda o hudbě*, s. 41–43. • Recenze na knihu Antonína Sychry *Hudba očima vědy* (Čs. spisovatel 1965). „Pohled, který vedl v období živě politizujícím k deformacím praktickým, dnes na úrovni vědy pokládá neobyčejné erudovanosti Sychrově [...] i nynějšímu pozoruhodnému experimentálnímu výzkumu falešné cíle a nepřesnost metody vede [...] do prázdna.“ Srovnej č. 228 a 247.

155

KAFKA, Franz: *K otázce zákonů – Zamítnutí*, s. 44–47. • Dvě prózy. Přeložil a komentář napsal Vladimír Kafka. Datováno: 1920.

156

PUCHNAROVÁ, Dana, s. 48–49. • Dvě kresby.

157

KUNDERA, Ludvík: *Středa*, s. 50–58. • Úryvek z knihy *Odjezd* (1967).

158

ČERVENKA, Miroslav – VACULÍK, Ludvík: *1 + 1 = 2*, s. 59–63. • Vzájemné interview na téma Vaculíkovy právě vydané *Sekyry* a postojů k literární vědě, teorii, kritice.

159

KOLÁŘ, Jiří: *Nový epiktet (Úryvky z většího cyklu)*, s. 64–75. • Experimentální poezie.

160

EFFENBERGER, Vratislav: *Pokračování Nezvalovy tragédie*, s. 76–78. • Polemika s článkem Milana Blahynky o Nezvala napsaného (*Impuls* č. 1/1967). „Při všech výhradách proti Nezvalovi nelze mu upírat, daleko od všech morálek, jednu obecně sympatickou vlastnost: chytrost. Je ironií osudu, že mu přiřkl za obhájce – M. Blahynku.“ Srov. též č. 88, 89 a 235.

161

JELÍNEK, Antonín: *Kritický metr na metr knih*, s. 79–83. • Souborná recenze. Autor uvažuje nad současnou (českou i zahraniční) produkcí detektivek. Poté hodnotí knihy:

Próza – Hana Bělohradská: *Poslední večere*, Ladislav Fuks: *Mí černovlasí bratři*, Václav Havel: *Protokoly*, Jan Klíma: *Smrt má ráda poezii*, Karel Michal: *Čest a sláva*, František Rachlík: *Šest modrých dnů*, Josef Škvorecký: *Smutek poručíka Borůvky*, Josef Trefulka: *Nálezy pana Minuse*, Lubomír Vaculík: *Město nad mraky*, Ludvík Vaculík: *Sekyra*.

Poezie – Ivan Diviš: v jazyku dolor, Jaroslav Jakoubek: *Plísničky*, Ludvík Kundera: *Tolik cejchů*.

162

KLÍMA, Ivan: *Žert a Sekyra (Nový román)*, s. 84–90. • Studie srovnávající díla M. Kundery a L. Vaculíka. Zároveň I. K. vymezuje shody/rozdíly těchto děl s novým románem. s kapitolami: „Zdánlivé spojitosti, Filosofie nepovedeného žertu, Lásky a hra, hra a láska, Právo volby, Zření skutečnosti, Člověk a rád, Antiiluzivnost a hledání optimismu.“ Dokončení viz č. 177.

163

LOEWENSTEIN, Bedřich: *Literaturocentrismus, profesionální idiotismus a Orientace*, s. 91–92. • Dopis pro redakci. Autor vytýká Orientaci zaměřením se na literaturu a umění vůbec – jsou důležitější a zajímavější otázky: politika, ekonomie, kultura, společnost všeobecně. Následuje poznámka redakce (s. 92) – poděkování za dopis a odpověď: Orientace je časopis pro literaturu, umění a kritiku.

164

DE DEATH [= Oleg Sus]: *Kulty „jednoduchosti“*, s. 93–94. • Ironický komentář shrnující názory na soudobou kritiku – má se psát jednoduše, aby to lidé snáze pochopili? Reakce na Norberta Frýda a Josefa Sekeru (Impuls č. 11/1966).

165

jp [= Jaroslav Putík]: *Extra pragam non est vita?*, s. 94. • Reflexe soudobé slovenské situace – proč nikdo nereaguje na slovenský monolog o slovenském státu, luďáctví, čechoslovákismu i státoprávním postavení Slovenska.

166

gs [= Oleg Sus]: *Kdo z pracujících je nejméně šikovní eroticky?*, s. 95. • Reflexe článku Jana Procházky v Impulsu č. 12/1966. „Je třeba vykládat povahu, ustrojení a hodnotu erotických motivů a témat u českých spisovatelů v první řadě ze struktury jejich tvorby, a ne třebas z fyziologie jejich rozmnožovacího ústrojí...“

č. 2, 1967

Redakční rada: Jiří Brabec, Miroslav Červenka, Květoslav Chvatík, Jaroslav Putík (předseda), Karel Šiktanc, vedoucí redaktor: Milan Schulz. Grafická úprava: Jiří Svoboda.

167

ŠOTOLA, Jiří: *Škola dialogu*, s. 1–13. • Šest básní.

168

CHVATÍK, Květoslav: *Co se sociologií umění?*, s. 14–19. • Studie o vývoji sociologického vnímání literatury u nás i ve světě. K. Ch. přednesl otázky ke zkoumání, např.: může být umění předmětem zkoumání sociologie? Zdůrazňuje nutnost průzkumu společnosti – co by se lidem líbilo v kině, divadle, knižní produkci? Datováno: únor 1967. Viz též č. 233.

169

BARTHES, Roland: *Z Kritických esejí*, s. 21–28. • Vybrané odpovědi na otázky původně otištěné v revui Tel Quel a Times Literary Supplement z let 1961 a 1963, následně vydané v knize *Essais critiques* (1964). Sestavila a přeložila Julie Štěpánková.

170

DUBSKÝ, Ivan: *Problém času v Camusově Cizinci*, s. 29–34. • Studie. „Otázka času v Cizinci, otázka temporální struktury vyprávěného příběhu i povaha užitých

slovesných tempor, celá tato složitá záležitost s ‚přítomností‘ v románu [...] vede nutně k zamyšlení nad mystériem času (Thomas Mann) v románu vůbec a moderním románu zvláště.“

171

ČIVRNÝ, Lumír: *Cesty k básníkovi (Poznámky k studii nad Knihou obrazů)*, s. 35–42. • Studie o tvorbě R. M. Rilkeho. Autor nazývá svou dobu obdobím „návrátů určitých básníků“, např. Lautréamonta, Baudelaira, Rimbauda, Nerval, Mallarmé, a dodává: v této studii „k nim přiřadíme Rilkeho“.

172

DUBSKÁ-NOVOZÁMSKÁ, Jana: o *interpretaci*, s. 43–47. • Úvaha: „Poznámky k problému interpretace vznikly v průběhu mé práce o soudobé americké filosofii.“ Autorka upozorňuje na důležitost porozumění textu pomocí analýzy kruhem, založené na vyvozování objektivního z jednotlivin a následném určování jednotlivin z objektivní teorie.

173

KOPECKÝ, Bohdan: *Prostor tmy, Tušené cesty*, s. 48–49. • Dvě kresby.

174

MACOUREK, Miloš: *Rodina*, s. 50–60. • První obraz divadelní hry Hra na Zuzanku.

175

PUJMAN, Petr: o *sociologii umělecké tvorby*, s. 61–65. • Reakce na studii Pierra Bourdieua Intelektuální pole a tvůrčí záměr otiskované v Temps Modernes (listopad 1966): „Ani nejčistší umělecký záměr neuniká sociologickému zkoumání.“

176

Anketa o kritice, s. 66–70. • „Redakce časopisu Orientace požádala řadu uměleckých kritiků a teoretiků o odpovědi na tyto otázky: 1. Jaký je váš názor na vztah objektivních a subjektivních, uměleckých a vědeckých momentů při interpretaci umělecké tvorby? 2. Která kritéria považujete pro sebe za rozhodující, když hodnotíte umělecké dílo?“ 3. Jmenujte 5 uměleckých děl s nejtrvalejší hodnotou z vámi studované oblasti.

Odpověděl: Milan Blahynka (s. 70), Jindřich Chaloupecký (s. 67), Miroslav Míčko (s. 66–67), Luděk Novák (s. 67–68), Eva Petrová (s. 68), Miroslav Petříček (s. 69–70), Oleg Sus (s. 68–69). Další odpovědi viz č. 204 a 232.

177

KLÍMA, Ivan: *Žert a Sekyra II. (Nový román)*, s. 84–90. • Studie srovnávající dílo M. Kundery a L. Vaculíka. Autor vymezuje shody a rozdíly oproti novému románu. „Jsou pro mě (obě tyto knihy) důkazem, že existuje ještě jiný směr pohybu, než ten, jež prosazují v teorii i v praxi jisté, dnes tak zdůrazňované moderní proudy, spatřující jediný možný vývoj literatury v procesu očišťování literatury od všech závislostí.“ První polovina viz č. 162.

178

JULIŠ, Emil – KOPECKÝ, Bohdan: *1 + 1 = 2 (Uměleče tvoř a nemluví aneb Úplně malý Dvojeckermann)*, s. 77–83. • Vzájemné interview o tématu malby a dále

o podmínkách světovosti básníka: „Je čeština k tomu překážkou?“ Na s. 77–80 „Ptá se Emil Juliš, odpovídá Bohdan Kopecký“, na s. 80–83 „Ptá se Bohdan Kopecký, odpovídá Emil Juliš“.

179

BRANALD, Adolf: *Rozkoš z dokumentu (Jak ji prožil a popisuje Adolf Branald)*, s. 84–89. • Úvaha nad tím, co všechno je dokument. Jak nás mohou okouzlit fakta? A. B. se na zábavných příkladech snaží vypátrat odpovědi na tyto a další otázky. „Dokument musí mít napětí, jinak zůstane lejtrem.“

180

HEŘMAN, Zdeněk: *Kritický metr na metr knih*, s. 90–93. • Souborná recenze. „Kritikové více vyčítají, než čtou,“ konstatuje Z. H. v úvodu, poté hodnotí knihy: Próza – Jiří Fried: *Pověst*, Norbert Frýd: *Vzorek bez ceny a pan biskup*, Pavel Gan: *Černá jízda*, Ota Hofman: *Útěk*, Ján Johanides: *Podstaty kamenolomu*, Jiří Kolář: *Vršovický Ezop*, Oldřich Králík: *Šest legend hledá autora*, Ivan Kříž: *Unavený Bůh*, Jan Procházka: *Svatá noc*, Jiří Orten: *Eta eta žlutí ptáci*, Jindřiška Smetanová: *Ustláno na růžích*, Ota Šafránek: *Silvestr v šesti*, Otakar Štorch-Marien: *Sladko je žít*, Jiří Weiss: *Jejich starosti – Zátokovy nohy – Rotschildovy peníze*. Poezie – Josef Hanzlík: *Úzkost*, Emil Juliš: *Pohledná poezie*, Jiří Taufer: *Téma paměť*.

181

FRÝBORT, Zdeněk: *Kde končí kritika*, s. 94–95. • Esej: „Vztah literatury a kritiky, uměleckého díla a jeho interpretace je ukazatelem změn v literatuře: pokud v ní vládou poměry víceméně stojaté, vládne mezi oběma mír – ač by tomu mělo být právě naopak.“ Dále Z. F. rozpracovává téma rozdílů mezi tradičním a avantgardním románem.

182

Red.: *Předseda*, s. 95. • Zpráva z redakce. Odůvodnění změny obsazení role předsedy redakce: „Slovíčko ‚předseda‘ se od jména Jiřího Brabce [...] přesunulo k jménu Jaroslava Putíka.“

183

[Nepodepsáno]: *Setkání*, s. 95. • Zpráva o třech setkáních – prvním je beseda redakce s italskými básníky Giovanni Giudicim, Vittorio Serenim a Franco Fortinim, druhým pak setkání redakce se studenty FF UK, a třetí se čtenáři-předplatiteli, jejichž počet se zvýšil na 8 tisíc.

č. 3, 1967

Redakční rada: Jiří Brabec, Miroslav Červenka, Květoslav Chvatík, Jaroslav Putík (předseda), Karel Šiktanc, vedoucí redaktor: Milan Schulz. Grafická úprava: Jiří Svoboda.

184

[Nepodepsáno]: v *úvodu prvního čísla Orientace...*, s. 1. • Zpráva redakce o změnách v časopise. „Upustili jsme od myšlenky monotematických čísel, [...] chceme však i

nadále komponovat čísla kolem jednoho nebo několika tematických center.“ Zároveň redakce upozorňuje: „V tomto čísle přinášíme ukázky z tvorby nejmladší generační vlny,“ tj. skupiny UDS.

185

DVORSKÝ, Stanislav: *Na nezapamatovatelný nápěv*, s. 2–3. • Ukázka z cyklu For Tape. Datováno: Praha, březen 1966.

186

ERBEN, Roman: *Náčrt Ščeksovy krajiny*, s. 4–5. • Próza.

187

KRÁL, Petr: *Zdařilá báseň čili Pokračování v drobných omylech*, s. 6–7. • Báseň. Datováno: 7. 11. 1966.

188

ŠEBEK, Karel: *Rozmluva (Fragment)*, s. 8–9. • Báseň. Datováno: 1964.

189

VOSKOVEC, Prokop mladší: *Několik slov na okraji léta*, s. 10–11. • Báseň. Datováno: 1966.

190

DVORSKÝ, Stanislav – EFFENBERGER, Vratislav – KRÁL, Petr: *Poznámky k dialektice tvorby*, s. 12–15. • Diskuse. „Těchto několik poznámek představuje v hrubých obrysech otázku, které považujeme za aktuální v souvislosti s tvorbou okruhu UDS.“ Datováno: Praha, březen 1967. Srov. též č. 185–189.

191

HAVLÍČEK, Zbyněk: *Příspěvek k dynamice surrealistického východiska*, s. 16–18. • Reakce na tvorbu skupiny UDS: „Poezie našich mladých přátel saturuje pól nesmiřitelnosti, černého humoru a negace v dialektické rovnici surrealismu, o jejíž konkretizaci jsem se v těchto poznámkách pokusil.“ Datováno: 12. 4. 1967. – v č. 5/1967 na s. 73 je opravené znění poslední věty stati.

192

Ohlasy k textům, s. 19–23. • Odpovědi básníků a kritiků na téma zde uveřejněné tvorby skupiny UDS. Odpovídají: Miroslav Červenka (s. 19–20), Antonín Jelínek (s. 22–23), Vladimír Karfík (s. 22), Miloslav Topinka (s. 20–22).

193

MARCUSE, Herbert: *Teorie pudů a svoboda*, s. 24–37. • Jedna ze dvou přednášek, které autor pronesl roku 1956 „v cyklu uspořádaném frankfurtskou a heidelberskou universitou k stému výročí Freudových narozenin“ na téma idea pokroku ve světle psychoanalýzy. Přeložil Lubomír Sochor. Viz č. 194.

194

SOCHOR, Lubomír: *Ke studii H. Marcuseho*, s. 38–39. • Poznámky k předchozí studii (viz č. 193) a životu H. Marcuseho.

195

PATOČKA, Jan: *Ladislav Klíma (Pokus o rozbor klíčových tezí)*, s. 40–45. • Esej: „Pokusíme se filosofovat s Klímou a jeho současníky; objevit s ním v řeči jeho, pak i naší doby jeho klíčový problém a ukázat si, jak asi myslí a argumentuje náš první, předčasný myslitel absurdity.“ Srov. č. 271.

196

ZUMR, Josef: *Klímovo básnické dílo*, s. 46–47. • Rozbor Klímova uměleckého a filosofického díla: „Klímova filosofie není filosofií utilitární; nelze ji redukovat na ideologii, metodologii nebo na návod k praktickému životu.“ „Ovšem Klímovo dílo [...] je nevyčerpateľné. Pokusili jsme se určitou interpretací naznačit jeho souvislost s dneškem. Jsme si vědomi, že jiný kontext a jiná doba přinesou jiné interpretace.“

197

BOUDNÍK, Vladimír, s. 48–49. • Dvě kresby.

198

KLÍMA, Ladislav: *Český román (Torzo)*, s. 50–65. • Úryvek s poznámkou od Josefa Zumra (podepsáno J. Z.).

199

MOKREJŠ, Antonín: *Rozpaky kolem filosofické antropologie*, s. 66–67. • Esej tematicky navazující na studii Milana Průchy *Kult člověka* (Svoboda 1966). „Základní polemickou tezí Průchovou [...] je zjištění, že filosofická antropologie nekriticky přijímá člověka ‚za hotové a dané filosofické východisko‘.“

200

ČUANG-C': *Hlava II – Hlava XVII*, s. 68–69. • Pět textů. Přeložil Oldřich Král.

201

PREISNER, Rio: *K interpretaci*, s. 70–73. • Esej zkoumající interpretační modely. „Obecně lze říci, že cílem současných interpretačních metod je dosáhnout maxima universálnosti a komplexnosti z minima textu, nebo lépe: na poměrně malé, ale celistvé části textu odhalit i nejskrytější a nejpropastnější hlubiny významů.“

202

FAYE, Jean-Pierre – JAKOBSON, Roman: *Báchorky a mystéria*, s. 74–76. • Rozhovor pro *Les Lettres françaises* na téma soudobé literární útvary. Přeložil František Zvěřina.

203

PÁVEK, Milan: *Hodnota jako prožitek nebo prožitek jako hodnota?*, s. 77–81. • Studie: „Běžné jevy jako vnášení nežádoucích významů, různost čtení, určující podmínky aktuální podoby kteréhokoliv textu, ‚estetického objektu‘ či předmětu a konečně i rozdílný způsob hodnocení jsou nedílnou součástí modifikovaného způsobu existence ontologicky hierarchizovaného jsoucna.“

204

Anketa o kritice, s. 82–86. • Pokračování ankety (č. 176).

Odpověděl: Zdeněk Kožmín (s. 84), Zdeněk Pešat (s. 82–83), Petr Pujman (s. 83–84), Z. K. Slabý (s. 85–86), Štěpán Vlašín (s. 84–85). Další odpovědi viz č. 232.

205

FRÝBORT, Zdeněk: *Kritický metr na metr knih*, s. 87–90. • Souborná recenze. „Dvuměsíční vklad českých autorů a nakladatelství do české literatury není možno brát jako náhodné seskupení, které si zaslouží několik poznámek na okraj jednotlivých knih, ale jako reálný úsek kulturního procesu právě ve svém typu, průměru, který může být v budoucnu výjimečným dílem zvýšen nebo také snížen, určitě však ne převrácen a popřen.“

Próza – Zdeněk Adla: Kytara, Věra Adlová: Blues pro Alexandru, Bohuslav Březovský: Joachym aneb Vladychtivost, Hermína Franková: Blázni a Pythagoras, Pavel Kohout: Taková láska, Vladimír Körner: Adelheid, Milan Kundera: Žert, Miroslav Postler: Strach osamělých stromů, [nepodepsáno]: Snář, Milan Uhde: Záhadná věž v B., Arnošt Vaněček: Rastislavův meč.

Poezie – Jaroslav Bednář: Má Praho, město múz, Josef Hanzlík: Potlesk pro Herodesa, Pavel Kopta: Piš, Pavel Šrut: Přehlášky, Jan Zahradníček: Jeřáby. Eseje – Radoslav Selucký: Člověk a jeho volný čas.

206

PECHAR, Ivo: *Báseň jako vědomí činu*, s. 91–92. • Esej o básni. Datováno: květen 1966.

207

Přečetli jsme, s. 93. • Čtyři anotace-recenze na knihy. -rip-: Kritický experiment – C. S. Lewis (Cambridge 1961), mč [Miroslav Červenka]: sborník varšavského Institutu badań literackich – Proces historyczny w literaturze i sztuce (1967), The structure of language – sborník sestavený J. A. Fodorem a J. J. Katzem (1964), 1. číslo Voprosů literatury.

208

AN ARCHÉ [= Oleg Sus]: *Smutek z hudbového jazyka...*, s. 94–95. • Ironické pojednání o práci Josefa Burjanka: Otakar Zich (Brno-Praha, 1966).

209

STAVROGIN, Nikolaj [= Oleg Sus]: *Hold agentům*, s. 95. • Úvaha nad současnou spoluprací s jinými státy ohledně vývozu, tisku a prodeje českých knih za hranicemi.

č. 4, 1967

Redakční rada: Jiří Brabec, Miroslav Červenka, Květoslav Chvatík, Jaroslav Putík (předseda), Karel Šiktanc, vedoucí redaktor: Milan Schulz. Grafická úprava: Jiří Svoboda.

210

ČEPELKA, Miloň: *Ve vlasech – Na lanouce*, s. 1–2. • Verše.

211

HARTEL, Ivan: *Blaf se myje – Krátké loučení před odjezdem na kopec*, s. 3. • Verše.

212

MILOTA, Karel: *Mottettum o bitvě na palouku*, s. 4. • Báseň.

213

PETERKA, Josef: *Panenství – Jenž neporozuměl*, s. 5. • Dvě básně.

214

SÝS, Karel: *Lampa – Poprava růžového chlapíka*, s. 6–7. • Dvě básně.

215

ELIOT, Thomas Stearns: *Jednota evropské kultury*, s. 8–12. • Přednáška německému publiku o angličtině jako perfektním uměleckém jazyku: „Domnívám se, že angličtina je proto tak výhodným jazykem pro poezii, poněvadž v ní splynulo tolik evropských pramenů.“ Přeložil Libor Štukavec.

216

KRÁLÍK, Oldřich: *Čechy a Evropa v 10. století*, s. 14–18. • Studie o Kristiánově díle: „Od oslav velkomoravského státu a velkomoravské kultury při jubileu roku 1963 se intenzivně uvažuje o tom, jak navazovaly přemyslovské Čechy 10. století na velkomoravské 9. století. Byla tu kontinuita společenských a kulturních forem, či se musilo [...] začít znovu?“

217

HRUBÍN, František – SEIFERT, Jaroslav: *1 + 1 = 2*, s. 19–25. • Vzájemné interview na téma začátků tvorby a inspirace k tvorbě. Článek je rozdělen na dvě části: „Ptá se František Hrubín, odpovídá Jaroslav Seifert“ (s. 19–22) a: „Ptá se Jaroslav Seifert, odpovídá František Hrubín“ (s. 23–25).

218

BRABEC, Jiří: *Šaldova vůle k integraci (Marginálie k Šaldovu zápisníku)*, s. 26–30. • Studie o Šaldově syntetismu a pojetí absolutna. Kritické poznámky k oslavám dvojího výročí FXŠ (100 let od narození, 30 od úmrtí).

219

ajl [= Antonín Jaroslav Liehm]: *Slovo má Jiří Mucha*, s. 31–41. • Rozhovor o životě, válečných zkušenostech, emigraci, návratu do vlasti a tvorbě Jiřího Muchy. Viz též č. 220.

220

MUCHA, Jiří: *Marieta v noci*, s. 42–47. • Úryvek z románu.

221

MACHÁLEK, Karel, s. 48–49. • Dvě kresby.

222

TOPINKA, Miloslav: *Hle, přicházejí – Hadohlasí – Na patře křížaly tiše chrupkají*, s. 50–52. • Tři básně.

223

MATYS, Rudolf: *Město – Stmívání*, s. 52. • Dvě básně.

224

ZLÍN, Karel: *Co zdvihl jsi – Hodiny*, s. 53. • Dvě básně.

225

HELUS, Zdeněk: *Znamení po pás – Polední vyznání*, s. 54. • Dvě básně.

226

Rozhovor kolem hran hranatého stolu, s. 55–59. • Rozhovor Arthura Geusse, Zdeňka Heluse, Rudolfa Matyse, Vojtěcha Steklače, Miloslava Topinky a Karla Zlína, kteří se zabývají problémem platnosti a smyslu tvorby - co je to poezie a jaká by měla být.

227

STEKLAČ, Vojtěch: *Pospěš si, Ládičku*, s. 60–69. • Úryvek z prózy.

228

SYCHRA, Antonín: *Poznání nebo hodnocení?*, s. 70–73. • Reakce na článek Jaroslava Stříteckého *Věda o hudbě* (Orientace 1/1967, s. 41–43, viz č. 154), který je kritikou autorovy knihy *Hudba očima vědy* (Čs. spisovatel 1965). „V čem je těžisko estetiky a speciálních uměnovědných oborů? Jaký je v nich podíl homologičnosti, normativnosti a axiologičnosti?“ Pokračování č. 247.

229

KUBA, Oldřich: *K deformaci Sartrových myšlenek*, s. 74–79. • Kritická studie o českých překladech Sartrových textů. „Před dvaceti lety vyšly u nás dva díly *Cest k svobodě* [...] Sartre je nazval *Les chemins de la liberté*, *Cesty svobody* [...], toto písmenko mění celé pojetí ‚svobody‘.“

230

KAISER, Rolf Ulrich: *Nové formy mladé kultury*, s. 80–82. • Esej o významu pojmu „mladá kultura“ v Americe (podle časopisu *Time* roč. 89, č. 1) a jaká jsou rizika podlehnutí konzumu. Přeložila V. S.

231

SVEJKOVSKÝ, František: *Průhledy do zahraniční literární vědy*, s. 83–87. • Článek o rozšíření populárně naučné literatury v evropských zemích. „Chceme si všimnout řady nazvané *Sprache und Literatur* (vydávané nakladatelstvím W. Kohlhammer ve Stuttgartu),“ zvláště knih vydaných po roce 1965.

232

Anketa o kritice, s. 88–89. • Pokračování ankety (č. 176). Odpověděl: Vladimír Karfík (s. 88–89). Předchozí odpovědi viz č. 204.

233

BARTOŠ, Milan: *K současným problémům naší sociologie umění*, s. 90–93. • Studie navazuje na myšlenky ve stati Květoslava Chvatíka *Co se sociologií umění* (Orientace 2/1967). „Chtěl jsem jen naznačit, že je zde i empirická složka naší sociologie umění, která přes své četné nedostatky přináší první solidní výsledky a především řadu podnětů a požadavků vůči teorii.“ Srovnej č. 168.

234

AN ARCHÉ [= Oleg Sus]: *Opadá zájem o krásu stříbřitých nesmyslností?*, s. 94. • Úvaha nad tím, zdali vystřídá estetiku poezie nová čeština a geometrický přístup teoretiků.

235

-jb- [= Jiří Brabec]: *Blahynka a Nezval*, s. 94–95. • Kritická reakce na polemiku mezi Milanem Blahynkou (Impuls č. 1 a 6/1967) a Vratislavem Effenbergrem Tragédie básníka Vítězslava Nezvala (Orientace 4/1966, viz č. 88), Pokračování Nezvalovy tragédie (Orientace 1/1967, viz č. 160).

č. 5, 1967

Redakční rada: Jiří Brabec, Miroslav Červenka, Květoslav Chvatík, Jaroslav Putík (předseda), Karel Šiktanc, vedoucí redaktor: Milan Schulz. Grafická úprava: Jiří Svoboda.

236

ŠIKTANC, Karel: *Hra na sníh – Spínání nohou*, s. 1–6. • Dvě básně.

237

SUCHOMEL, Milan: *Hráči*, s. 7–19. • Esej o soudobé literatuře a principu hry. Autor pojednává o povídce Ivana Vyskočila Och, Kusejr, to byl talent (in I. V.: Kostí, 1967), knize Aleny Vostré Bůh z reklamy (1964), a novele Vladimíra Párala Katapult (1967).

238

NOVÁK, Ladislav: *Jiná utkvělá představa – Báseň o jaru*, s. 20–21. • První báseň datována: 15. 7. 1966. Druhá báseň: 22. května 1967, „zatímco jsem se holil“.

239

BRABEC, Jiří – NOVÁK, Ladislav: *1 + 1 = 2*, s. 22–27. • Vzájemné interview na témata: surrealismus a jeho pokračování v české literatuře, vztah výtvarna a slovesného umění, důležitosti sociologických a psychologických hledisek ve vztahu k literatuře. Článek je rozdělen na dvě části: „Ptá se Jiří Brabec, odpovídá Ladislav Novák“ (s. 22–24) a: „Ptá se Ladislav Novák, odpovídá Jiří Brabec“ (s. 25–27).

240

EIS, Zdeněk: *Kdo jsou a co chtějí (O Romboidu a romboidistech)*, s. 28–32. • Pojednání o slovenském dvouměsíčníku Romboid (s podtitulem Literatura, teorie, kritika) „Před romboidisty stojí problém, jak pohnout dosavadní strnulostí ve výkladu literární přítomnosti a nedávné minulosti.“

241

NOVÁK, Mirko: *Filosof o moderním umění*, s. 33–36. • Reakce na studii Jana Patočky Umění a čas (Orientace 5/1966, viz č. 107). „Jde o stať, která filosoficky funduje problematiku moderního umění a i když v mnoha bodech, jak jsem se pokusil ukázat, s ní nelze souhlasit, dává podnět k diskusi a to na úrovni, jaká je u nás v současné době vzácností.“

242

KLIMENT, Alexandr: *Barokní sekretář*, s. 37–47. • Úryvek z novely Hanba.

243

NOVÁK, Ladislav: *Azték – Šupinatý poutník*, s.48–49. • Dvě kresby.

244

JAKOBSON, Roman – LÉVI-STRAUSS, Claude: *Baudelairovy Kočky*, s. 50–62. • Studie o Baudelairových sonetech: „Jestliže se lingvista a etnolog rozhodli spojit své úsilí, aby se pokusili vysvětlit, jak je udělán jeden Baudelairův sonet, je to proto, že každý z nich se octl nezávisle tvář v tvář problémům, které se vzájemně doplňují.“ Přeložila Milada Chlěbcová.

245

ČERVENKA, Miroslav: *Příspěvek k sémantice literárního díla*, s. 63–67. • Studie, která je „jednou z kapitol práce Významová výstavba literárního díla“. „Směřuje se tu [v článku] znovu k přesnější specifikaci vzájemné motivovanosti významu a jeho nositele.“

246

KOZLÍKOVÁ, Marie: *Lyrická komunikace*, s. 68–73. • Studie o strukturních funkcích v literatuře: „Podstatou poezie (a vůbec literatury, a vůbec umění) je jistý komunikační proces.“ Jaký je tento proces? Kdo do něj spadá, existují pro něj nějaká pravidla? Autorka nejprve určí jeho schéma, potom hledá jeho uplatnění v komunikačním poetickém systému.

247

SYCHRA, Antonín: *Poznání nebo hodnocení? II*, s. 75–77. • Reakce na článek Jaroslava Stříteckého Věda o hudbě (Orientace 1/1967, s. 41–43, viz č. 154), který je kritikou autorovy knihy Hudba očima vědy (Československý spisovatel 1965). „Přál bych si, aby moji příští oponenti věnovali aspoň stejné úsilí četbě mého textu, jaké věnují luštění mezi řádky...“ První polovina viz č. 228.

248

ajl [= Antonín Jaroslav Liehm]: *Slovo má Jaroslav Putík*, s. 78–84. • Rozhovor o zážitcích z války, válečném tématu v Putíkově knize Smrtelná neděle a o válce v nás samých. Datováno: květen 1967.

249

SLAVÍK, Ivan: *Strípky k překládání poezie*, s. 85–89. • Esej o odhalování tajemna v překládání poezie. „Překladatel musí mít čich jako lovecký pes, vždy připraven větřit krásu. Zejména nepovšimnutou a přehlédnutou krásu.“

250

KARFÍK, Vladimír: *Kritický metr na metr knih*, s. 90–94. • Souborná recenze. V. K. uvažuje nad současným stavem literatury: „Jestliže se odehrálo něco nového v současné próze, pak to bylo nejčastěji spjato s rozrušováním tradiční epické formy, s hledáním nových zdrojů analytické prózy. (Stačí tady uvést knihy Hrabalovy, Linhartové, Vyskočilovy, Páralovy.)“

Próza – Václav Čtvrtek: Veselí mrtví, Ladislav Fuks: Spalovač mrtvol, František Hrubín: Lásky, Václav Jelínek: Malé Waterloo, Jiří Křenek: Zabitá neděle: Věra Sládková: Otázky kočky, Ivan Vyskočil: Malé hry, Hana Žantovská: Boží údolí.
Poezie – Jiřina Hauková: Rozvodí času, Vladimír Holan: Na sotnách.

251

DE DEATH [= Oleg Sus]: *Poučení pro dnešek od Michaila Zoščenka*, s. 95. • Dialog na téma Bleděmodré knihy (1966) a Zoščenkova satirismu.

252

K. CH. [= Květoslav Chvatík]: *Nejpozoruhodnějším levicovým literárním časopisem...*, s. 95. • Reflexe soudobého německého časopisu Kursbuch, vydávaného Hansem Magnusem Enzensbergerem.

č. 6, 1967

Redakční rada: Jiří Brabec, Miroslav Červenka, Květoslav Chvatík, Jaroslav Putík (předseda), Karel Šiktanc, vedoucí redaktor: Milan Schulz. Grafická úprava: Jiří Svoboda.

253

ARP, Hans: *Fedrovaný host – Vykoupaný pratek*, s 1–4. • Dvě básně ze sbírky *Pyramidový plášť* (1924). Přeložil Ludvík Kundera.

254

JANKOVIČ, Milan: *Dílo jako dění smyslu*, s. 5–9. • Studie o propojení díla (jeho smyslu) a okolní reality. „Výtvar není pouhým prostředníkem mezi vysílajícím a přijímajícím subjektem. Ve fázi své vlastní čekající existence představuje trvajícím potenciální napětí všech složek zjevujících smysl.“

255

Šalda a dnešek, s. 10–12. • Anketa s otázkami: 1. v čem jste pociťoval v posledních dvaceti letech nepřítomnost F. X. Šaldy při výstavbě naší kultury? 2. Jaká Šaldova aktivita nám nyní nejvíce schází? 3. Jaký je váš vztah k Šaldovu odkazu, která stránka jeho díla je vám nejbližší?

Odpověděli: Jan Císař (s. 10), František Götz (s. 13–14), Mojmír Grygar (s. 10–11), Adolf Hoffmeister (s. 11), Václav Holzknecht (s. 11–12), Husef Hrabák (s. 12), Ludvík Kundera (s. 12), Jiří Levý (s. 12), Zdeněk Mathauser (s. 14–15), Alexandr Matuška (s. 15–16), Mirko Novák (s. 16–17), Ladislav Novomeský (s. 17), Ivan Sviták (s. 17–18), Antonín Sychra (s. 18–19).

256

FUČÍK, Bedřich: *Co F. X. Šalda už nenapsal*, s. 20–22. • Vzpomínky na Šaldovy plány a „nádeničinu“ v Zápisníku Otto Gírgala.

257

KOŽMÍN, Zdeněk: *Mezi existencí a významem (Poznámky k interpretaci literárního díla)*, s. 23–27. • Studie o styčných bodech existencialismu a sémantiky. „Cílem našich poznámek nebylo naroubovat na sémantiku existencialismus, nýbrž ukázat,

že existenciální aspekt je širší než úzce existencialistický přístup k realitě a že má podstatný dosah pro uzemnění sémantiky do lidské problematiky současného světa.“

258

ajl [= Antonín Jaroslav Liehm]: *Slovo má Josef Škvorecký*, s. 28–38. • Rozhovor o kritice, životě a umělecké dráze J. Š.

259

ŠKVORECKÝ, Josef: *Večírek v podnebí*, s. 39–44. • Úryvek z šesté kapitoly románu *Lvíče*.

260

EFFENBERGER, Vratislav: *Jaro se čtyřmi zuby – Broučci – Neobyvatelná nebesa*, s. 45–47. • Tři básně volným veršem.

261

JARCOVJÁK, Vladimír, s. 48–49. • Dvě kresby.

262

FISCHER, Ernst: *Chaos a tvar*, s. 50–54. • Esej přednesená u příležitosti solnohradských Rozprav o humanismu, 28. 8. 1967. „Věcné souvislosti, v nichž žijeme, nás systematicky vychovávají k pasivitě. [...] Subjekt se stává objektem.“ Přeložila Františka Faktorová.

263

SVEJKOVSKÝ, František: *Problém „literární baroko“*, s. 55–58. • Studie: „...literární baroko je vskutku jedním z těch složitých a přitom stěžejních problémů, neboť zahrnuje proces, kdy už vykrytalizovala řada fenoménů, které se staly trvalou součástí novodobého umění.“

264

KRÁL, Oldřich: *Temné světlo nejsvobodnější nejistoty*, s. 59–62. • Úvodní text k následujícímu článku (č. 265). Životopis Čuang Čoua a rozbor jeho filosofie a díla.

265

ČUANG-C': *Hlava II (K jednotě věcí a mínění)*, s. 63–68. • Úryvek z Čuangovy knihy o taoismu. Viz též č. 264.

266

VLADISLAV, Jan: *Řeč pro krematorium za J. W.*, s. 69–71. • Próza.

267

BRABEC, Jiří: *Kritický metr na metr knih*, s. 72–75. • Souborná recenze. „Spisovatel ví, že je to s jeho řemeslem jaksi na pováženou, ale psát se musí, jako když se nic neděje, nakladatelé připouštějí jen v soukromí, že vlastně sami nevědí, proč mají jednu knihu vydat a druhou, zcela podobnou, nikoli...“

Próza – Adolf Branald: *Vizita*, Jan Dvořák: *Zločin naruby*, Otakar Chaloupek: *Kámen na kameni*, Eva Jelínková: *Ruce vzhůru*, Veroniko, Jiří Jirásek: *Kamení*, Vladimír Klevis: *Zoufalství k večeri*, Eva Kolářová: *Případ moudrých panen*, František Kožík: *Po zarostlém chodníčku*, Bohumil Nuska: *Hledání uzlu*, Petr Pavlík: *Tak schválně*

hod', Jan Procházka: Kočár do Vídně, Jana Štroblová: Archa, Oldřich Šuleř: Inkognito, Alena Vrbová: Dálkové povídky.
Poezie – Ivan Diviš: Sursum, Jiří Gold: Minotaurus, Zdeněk Lorenc: Za zády, Vladimír Vokolek: Mezi rybou a ptákem.

268

MONTAIGNE, Michel de: *Příčí se mi rozkazování...*, s. 76–77. • Pět aforismů-záznamů.

269

-gs- [= Oleg Sus]: *Žurnalističtí „totalizátoři“*, s. 76–77. • Kritická reakce na glosu z Literárních novin č. 35/1967 Mikroúvaha vychovatelská od -Bez-. „Jednou z nejpříznačnějších vlastností pokleslé novinářiny je falešné „totalizování“, kdy se jednou dělají z komárů zlí volí, podruhé se konstruují uměle zobecňující závěry z premis, jež to prostě neodvolují.“

270

EFFENBERGER, Vratislav – SVITÁK, Ivan: *Otázky surrealismu*, s. 78–87. • Reflexe soudobého dění ve Francii, kde vzniklo nové surrealistické uskupení kolem časopisu L'Archibras – srovnání s předchozí vlnou, dopad na českou scénu.

271

BODLÁK, Karel: *Ladislav Klíma po dvaceti letech*, s. 88–93. • Reakce na článek Jana Patočky Ladislav Klíma (Orientace č. 3/1966, viz č. 195). Autor analyzuje Klímovy základní filosofické teze.

272

OTRUBA, Mojmír: *Když už polemika*, s. 88–93. • Recenze na knihu Viktora Kochola Slovo a básnický tvar (1966). „Jde mi ale v této poznámce o roviny, [...] kde se vytvářejí prvotní předpoklady k zamyšlení o tak náročných teoretických problémech, jako je básnický jazyk.“

273

Přečteli jsme, s. 88–93. • Tři anotace-recenze. sv [= Ivan Sviták]: Henri Morier (Dictionnaire de poétique et de rhétorique, s. 88–90), sv [= Ivan Sviták]: Vydavatelské programy v Polsku... (s. 90–92), -rip-: v trojjazyčném reprezentativním výboru Littérature et réalité (Budapest 1966)... (s. 92–93).

AUTORSKÝ REJSTŘÍK

(Red.), R. [= redakce].....	1, 31, 42, 61, 182, 184, 207, 226
[nepodepsáno].....	24, 28, 183
ADORNO, Theodor Wiesengrund.....	20, 57
ALTSCHUL, Rudolf.....	33
Ankety.....	151, 176, 192, 204, 232, 255
ARP, Hans.....	253
BARTHES, Roland.....	169
BARTOŠ, Milan.....	233
BEDNÁŘ, Jiří.....	97

BENJAMIN, Walter.....	114
BERG, Josef.....	134
BLAHYNKA, Milan.....	176
BOUDNÍK, Vladimír.....	197
BRABEC, Jiří.....	8, 11, 23, 45, 54, 59, 79, 92, 101, 127, 139, 218, 235, 239, 267
BRANALD, Adolf.....	179
BROUSEK, Karel.....	11, 74, 98
CÍSAŘ, Jan.....	255
ČEPELKA, Miloň.....	210
ČERNÝ, Jiří.....	13
ČERVENKA, Miroslav.....	6, 10, 45, 55, 65, 84, 92, 105, 109, 124, 127, 136, 158, 192, 245
ČIVRNÝ, Lumír.....	141, 142, 171
ČUANG-C'.....	200, 265
DESNÉ, Roland.....	50
DIVIŠ, Ivan.....	90
DUBSKÁ-NOVOZÁMSKÁ, Jana.....	172
DUBSKÝ, Ivan.....	170
DVORSKÝ, Stanislav.....	185, 190
EFFENBERGER, Vratislav.....	38, 39, 43, 45, 87, 88, 160, 190, 260, 270
EIS, Zdeněk.....	240
ELIOT, Thomas Stearns.....	215
ERBEN, Roman.....	186
FAKTOROVÁ, František.....	262
FAYE, Jean-Pierre.....	202
FILA, Emil.....	61
FISCHER, Ernst.....	262
FLORIAN, Miroslav.....	4
FRÝBORT, Zdeněk.....	32, 66, 137, 181, 205
FRÝDL, Bohumil.....	27
FUČÍK, Bedřich.....	256
FUKS, Ladislav.....	49, 151
GARCÍA LORCA, Federico	141
GEUSS Arthur.....	226
GÖTZ, František.....	255
GREBENÍČKOVÁ, Růžena.....	115
GRÖGEROVÁ, Bohumila.....	125
GRYGAR, Mojmír.....	19, 255
HARTEL, Ivan.....	211
HAVEL, Václav.....	11
HAVLÍČEK, Zbyněk.....	35, 41, 191
HEISSENBÜTTEL, Helmut.....	125
HELFERT, Vladimír.....	102
HELUS, Zdeněk.....	225, 226
HEŘMAN, Zdeněk.....	180
HIRŠAL, Josef.....	125
HOFFMEISTER, Adolf.....	61, 255
HOLAN, Vladimír.....	146
HOLUB, Miroslav.....	2, 22, 123
HOLZKNECHT, Václav.....	255

HRABAL, Bohumil	108
HRABÁK, Josef.....	255
HRBEK, Mojmír.....	72
HRUBÍN, František.....	149, 217
HRUŠKA, Karel.....	95
HYNEK, Karel.....	36
CHALUPECKÝ, Jindřich.....	45, 176
CHLÍBCOVÁ, Milada.....	244
CHVATÍK, Květoslav.....	44, 45, 92, 127, 128, 168, 252
JAKOBSON, Roman.....	202, 244
JANKOVIČ, Milan.....	25, 254
JARCOVJÁK, Vladimír.....	261
JELÍNEK, Antonín.....	113, 161, 192
JIRSA, Stanislav.....	152, 153
JULIŠ, Emil.....	87, 178
JUNGMANN, Milan.....	151
KAFKA, Franz.....	155
KAFKA, Vladimír.....	155
KAINAR, Josef.....	93
KAISER, Rolf Ulrich.....	230
KALIVODA, Robert.....	12, 45, 51
KARFÍK, Vladimír.....	9, 78, 129, 192, 232, 250
KEPKA, Josef.....	116
KLÍMA, Ivan.....	73, 92, 111, 162, 177
KLÍMA, Ladislav.....	198
KLIMENT, Alexandr.....	92, 129, 242
KOLÁŘ, Jiří.....	11, 106, 112, 159
KOPECKÝ, Bohdan.....	173, 178
KOZLÍKOVÁ, Marie.....	246
KOŽMÍN, Zdeněk.....	204, 257
KRÁL, Oldřich.....	29, 68, 69, 200, 264
KRÁL, Petr.....	187, 190
KRÁLÍK, Oldřich.....	216
KŘÍŽ, Ivan.....	151
KUBA, Oldřich.....	75, 99, 229
<i>Kulatý stůl</i>	11, 45, 92, 127
KUNDERA, Ludvík.....	157, 253, 255
KUNDERA, Milan.....	18, 151
LEPPIN, Zdeněk.....	126
LEVÝ, Jiří.....	255
LÉVI-STRAUSS, Claude.....	130, 244
LOWENSTEIN, Bedřich.....	110, 163
LUSTIG, Arnošt.....	56, 96
MACOUREK, Miloš.....	174
MACHÁLEK, Karel.....	221
MAKOVIČKA, Drahoslav.....	138
MARCUSE, Herbert.....	193
MATHAUSER, Zdeněk.....	135, 255
MATUŠKA, Alexandr.....	255
MATYS, Rudolf.....	223, 226
MERLEAU-PONTY, Maurice.....	75, 99

MILOTA, Karel.....	212
MÍČKO, Miroslav.....	176
MOKREJŠ, Antonín.....	15, 199
MONTAIGNE, Michel de.....	268
MUCHA, Jiří.....	220, 151
NESVADBA, Josef.....	151
NEUMANN, Stanislav Kostka.....	61
NOVÁK, Ladislav.....	238, 239, 243
NOVÁK, Luděk.....	117, 176
NOVÁK, Mirko.....	241, 255
NOVÁK, Vladimír.....	26
NOVOMESKÝ, Ladislav.....	61, 148, 255
OLONOVÁ, Elvíra.....	82
PALEČKOVÁ, Libuše.....	120
PÁRAL, Vladimír.....	132, 151
PATOČKA, Jan.....	107, 195
PÁVEK, Milan.....	203
PECKA, Karel.....	94, 151
PECHAR, Ivo.....	206
PEŠAT, Zdeněk.....	118, 204
PETERKA, Josef.....	213
PETROVÁ, Eva.....	176
PETŘÍČEK, Miroslav.....	176
PICK Jiří Robert.....	63
PRECLÍK, Vladimír.....	62
PROCHÁZKA, Jan.....	151
PREISNER, Rio.....	201
PRŮCHA, Milan.....	77
PTÁČNÍK, Karel.....	56
PUCHNAROVÁ, Dana.....	156
PUJMAN, Petr.....	175, 204
PUTÍK, Jaroslav.....	11, 16, 47, 108, 127, 143, 165
PYTLÍK, Radko.....	64, 119
RÁKOS, Petr.....	30
RIPPELIN, Angelo M.	113
SANGUINETI, Edoardo.....	66
SARRAUTOVÁ, Nathalie.....	152
SAUDKOVÁ, Věra.....	114
SEIFERT, Jaroslav.....	145, 217
SCHULZ, Miroslav.....	11, 21, 58, 76, 83, 100, 104, 121, 131
SIE, Liou.....	69
SKÁCEL, Jan.....	3
SLABÝ, Z. K.	204
SLAVÍK, Ivan.....	249
SOCHOR, Lubomír.....	193, 194
STAVROGIN, Nikolaj.....	209
STEKLÁČ, Vojtěch.....	226, 227
STROHSOVÁ, Eva.....	81
STŘÍTECKÝ, Jaroslav.....	154
SUCHOMEL, Milan.....	237
.....	60, 71, 85, 103, 122, 140, 151, 164, 166, 176, 208, 209, 234, 251, 269

SVEJKOVSKÝ, František.....	231, 263
SVITÁK, Ivan.....	91, 150, 255, 270, 273
SVOBODA, Jiří.....	133
SYCHRA, Antonín.....	228, 247, 255
SÝS, Karel.....	214
ŠEBEK, Karel.....	188
ŠIKTANC, Karel.....	7, 11, 74, 127, 136a, 236
ŠIROKÝ, Viliam.....	61
ŠKVORECKÝ, Josef.....	259, 151
ŠOTOLA, Jiří.....	5, 11, 167
ŠTĚPÁNKOVÁ, Julie.....	46, 169
ŠTUKAVEC, Libor.....	215
TACHOVSKÝ, Karel.....	86
TEIGE, Karel.....	61
TESAŘ, Vladimír.....	17
TIKAL, Václav.....	53
TOPINKA, Miloslav.....	192, 222, 226
V. S.	230
VACÍK, Miloš.....	144
VACULÍK, Ludvík.....	158
VACHTOVÁ, Ludmila.....	48
VANČURA, Vladislav.....	61, 80
VLADISLAV, Jan.....	266
VLAŠÍN, Štěpán.....	204
VODIČKA, Felix.....	67, 92
VOJTĚCH, Ivan.....	14, 20, 57
VOSKOVEC, Prokop mladší.....	189
VOŽNIAK, Jaroslav.....	73a
VYSKOČIL, Ivan.....	45, 52
ZÁVADA, Vilém.....	147
ZLÍN, Karel.....	224, 226
ZUMR, Josef.....	196, 198
ZVĚŘINA, František.....	202

PŘEDMĚTOVÝ REJSTŘÍK

ALTSCHUL, Rudolf.....	35
BACHTIN, Michail.....	25
BAUDELAIRE, Charles.....	244
BENJAMIN, Walter.....	115
BLAHYNKA, Milan.....	19, 63, 131, 160, 235
BOURDIEU, Pierre.....	175
BRENNER, Hildegard	110
BROCH, Hermann.....	84
BROUSEK, Antonín.....	78
BŘEZOVSKÝ, Bohumil.....	54
BURIÁNEK, František.....	21
BURJANEK, Josef.....	208
CAMUS, Albert.....	170
ČERVENKA, Miroslav.....	82

ČUANG-C'	264
DOLEŽAL, Bohumil	105
DOSTÁL, Vladimír	60
DOSTOJEVSKIJ, Fjodor Michajlovič	152, 170
DVOŘÁK, Ladislav	78
EFFENBERGER, Vratislav	135, 235
ESCARPIT, Robert	46
FREUD, Sigmund	72
FRIED, Jiří	78
FRÝD, Norbert	164
FUKS, Ladislav	161, 250
GARCÍA LORCA, Federico	142
GEISLER, Rolf	110
HÁJEK, Jiří	9, 121, 136
HAMADA, Milan	82
HAŠEK, Jaroslav	119
HAVEL, Václav	49, 161
HOLAN, Vladimír	27, 250
HRABAL, Bohumil	19
HRUBÍN, František	250
HYNEK, Karel	38
CHVATÍK, Květoslav	233
JAKOBSON, Roman	140
JEDLIČKA, Josef	98
JOHANIDÉS, Ján	180
KAFKA, Franz	97, 152
KALISTA, Zdeněk	81
KANTŮRKOVÁ, Eva	136
KAYSER, Wolfgang	25
Kibuc Artzi	73
KLÍMA, Ladislav	195, 196
KLIMENT, Alexandr	54
KLIMENT, Jan	29
KLÍMOVÁ, Helena	122
KOCIÁN, Josef	136
KOCHOL, Viktor	272
KRÁTKÝ, Radovan	64
KUBÍN, Václav	84
KUNDERA, Ludvík	161
KUNDERA, Milan	162, 177, 205
Kursbuch	252
L'Archibras	270
LUSTIG, Arnošt	98
MANDLER, Emanuel	103, 136
MARCUSE, Herbert	194
MERLEAU-PONTY, Maurice	77
MIKULÁŠEK, Oldřich	136
MONDADORI, Arnaldo	32
MUKAŘOVSKÝ, Jan	67
NADUBINSKÝ, Michal	82
Národní revoluční výbor spisovatelů	24

NEZVAL, Vítězslav.....	88, 89, 160, 235
NOVÁK, Ladislav.....	109
PÁRAL, Vladimír.....	98, 237
PATOČKA, Jan.....	241, 271
PECKA, Karel.....	98
PEKÁREK, Svatopluk.....	136
PICASSO, Pablo.....	143
PROCHÁZKA, Jan.....	98, 166
PRŮCHA, Milan.....	199
RILKE, Rainer Maria.....	171
ROBBE-GRILLET, Alain.....	153
Romboid.....	240
ROY, Claude.....	123
SARRAUTOVÁ, Nathalie.....	153
SARTRE, Jean-Paul.....	12, 170
SEKERA, Josef.....	164
SIE, Liou.....	70
Skupina 63.....	137
STRNADEL, Josef.....	136
STRÍTECKÝ, Jaroslav.....	228, 247
SUCHÝ, Jiří.....	63
SUS, Oleg.....	144
SYCHRA, Antonín.....	154
ŠALDA, František X.	218, 256
ŠIKTANC, Karel.....	136
ŠKVORECKÝ, Josef.....	128
ŠLITR, Jiří.....	63
ŠMATLÁK, Stanislav.....	82
ŠTASTNÝ, Radek.....	76
ŠTERN, Jan.....	65
ŠTOLL, Ladislav.....	100
TEIGE, Karel.....	140
TIKAL, Václav.....	51
VACÍK, Miloš.....	85
VACULÍK, Ludvík.....	161, 162, 177
VÁLEK, Miroslav.....	82
VAŠÁK, Čestmír.....	136
VODIČKA, Miloš.....	78
VOJTĚCH, Ivan.....	103
VOSTRÁ, Alena.....	136, 237
VYHLÍDAL, Oldřich.....	136a
VYSKOČIL, Ivan.....	54, 237, 250
WENZEL, Oldřich.....	98
WHEELWRIGHT, Philipe.....	30